78/23
XXXIII. ÉVF. • 1978. SZEPTEMBER 7. • ÁRA: 2,– Ft

PAJTÁS

Heves megyei Gyermekkönyvtár
EGER

VIVA CUBA!

KIKÜLDÖTT MUNKATÁRSUNK
RIPORTJA A 4–5–6–7. OLDALON

Érdekeljen minden,
ami a családban, az iskolában,
lakóhelyeteken, hazai tájakon
és a világ különböző országaiban
történik!

1979-Nemzetközi Gyermekév

ÜZENET AZ ORSZÁG VALAMENNYI KISDOBOSÁNAK ÉS ÚTTÖRŐJÉNEK

KEDVES PAJTÁSOK!

Gyorsan elrepült a vakáció. Emlékei mindnyájatokban elevenen élnek. Bőrötök őrzi még a nyár egészséges színét. S bár sokat meséltek nyári élményeitekről, már kíváncsian kérdezitek azt is, milyen meglepetéseket, tennivalókat tartogat az új tanév és úttörőév.

Az 1978–1979-es úttörőév különleges és érdekesnek ígérkező esztendő. „A mi világunkért" elnevezésű mozgalom nagy munkára, egész éven át tartó játékra, közös, vidám együttlétre hív minden kisdobost és úttörőt. Középpontjában szűkebb és tágabb világunk áll, amely tele van rátok váró feladatokkal, felfedezésre csábító érdekességekkel, megismerésre érdemes eseményekkel. Várnak rátok régi segítőitek, nevelőitek, barátaitok és sokan olyanok – felnőttek és gyerekek egyaránt –, akiknek ma még talán a nevét sem tudjátok, az arcát sem ismeritek.

Kérünk benneteket, járjatok az eddiginél is kíváncsibb szemmel, figyeljetek oda valamennyi érdekes hallani- és látnivalóra. Akarjatok, tudjatok beleszólni a kis és nagy közösségek dolgaiba, és ne mulasszatok el semmit, amivel tenniakarásotokat bizonyíthatjátok, s ami gazdagabbá teheti a most kezdődő úttörőévet.

Ha így cselekedtek, majd elmondjátok: jobban értem a világot, többet tudok belőle, s így lesz szívemnek kedvesebb ez a naprendszer, az öreg földgolyó, a vén Európa, ez a mi gyönyörű országunk, az én kis falum vagy városom, az iskolám, a csapatom, a ház, ahol lakom, s körülöttem minden ember.

A mi világunkért azzal tehettek a legtöbbet, ha megértitek örömeit és gondjait, ha akartok érte ma még gyermekként, és holnap már felnőttként cselekedni.

A Magyar Úttörők Szövetsége Országos Elnöksége bízik bennetek és tudja, hogy ebben az évben is számíthat rátok. Legyetek még lelkesebbek, ötletesebbek, bátrabbak és tettre készebbek, mint eddig bármikor! S így lesz a most következő úttörőév emlékezetes része az 1979-es esztendőnek, amely az egész világon a gyermekeké.

A dolgozó népért, a hazáért előre!

Magyar Úttörők Szövetsége
Országos Elnöksége

A mi

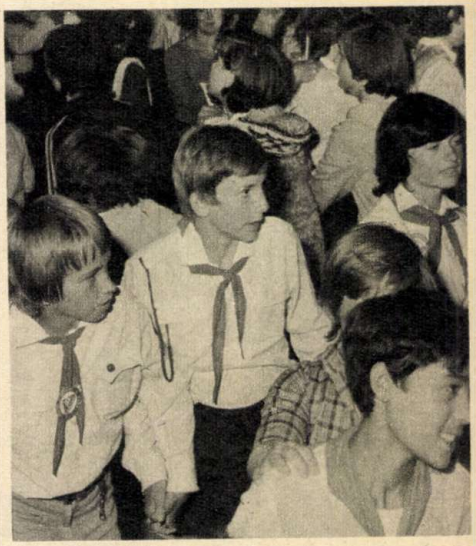

Megkezdődött? Mondhatjuk így is, de talán sokkal helyesebben hangzik ez a szó: folytatjuk. Az úttörőmunkának ugyanis nincs kezdete és vége, csupán a komolyabb, több munkát igénylő, vagy játékosabb, könnyedebb szakaszai váltogatják egymást. A nyári vakáció – ha úgy vesszük – befejezése volt az előző úttörőévnek, de ugyanakkor felkészített az újra is, hiszen az úttörőtanácstagok és más tisztségviselők a táborokban már megismerkedtek az új úttörőév feladataival. Ők már sok-sok ötletet visznek magukkal az első őrsi összejövetelre. Ám ötleteket mástól is várnak.

AZ ÜZENET
A ZÁNKAI ÜNNEPSÉGRŐL
INDULT EL

VILÁGUNKÉRT!

Mikor jöttök össze először? Most, vagy a jövő héten? Azok az őrsök, amelyek május végén megválasztották tisztségviselőiket, előnyben vannak. Ők valóban folytatják a munkájukat, mégpedig az „Üzenet" alapos tanulmányozásával. (A most alakuló őrsök se kapkodjanak, fontolják meg jól, hogy kik legyenek a tisztségviselők, hiszen ez a jó munka legfőbb biztosítéka.)

Nos, amint már említettük, az „Üzenet" elolvasása legyen az új úttörőévben az első lépésetek. Elolvasása? Több ennél, hiszen anélkül, hogy az őrsvezető azt mondaná: beszélgessünk, mindenkinek lesz mondanivalója. Nemcsak mondanivalója, hanem ötlete is. Mert ezért a körülöttetek zajló világért eddig is munkálkodtatok, sok nemes tettet hajtottatok végre. Az eddigi tettek továbbiakra, jobbakra, nagyobbakra ösztönöznek benneteket.

Szükség is van a sok jó ötletre, mert egyrészt a csapat éves programját mindannyiotoknak gazdagítani kell, másrészt a szeptemberi őrsi naptárt is közösen állítjátok össze.

A bölcs mondás azt tartja: minden jó, ha jó a vége. Nos, ezt meg is fordíthatjuk: ha a kezdet jó, minden jó lesz.

S ezt csak közösen érhetitek el.

A világ szeme tíz napon át Kubát figyelte. A televíziók, a rádiók szüntelenül ontották a híreket a XI. Világifjúsági Találkozóról. Viva Kuba! Gyönyörű volt a VIT! Ott lehettem én is, legtöbbször a gyerekek között jártam-keltem. A VIT gyermekprogramjai főleg a Havanna közelében levő José Martí Nemzetközi Úttörőtáborban zajlottak. Sport- és kulturális versenyek, kiállítások és karneválok, baráti találkozók és kirándulások... A gyerekek tiszteletét bizonyította, hogy éppen az úttörőtáborban volt az az ünnepség is, amelyen elfogadták, határozattá emelték az első kubai ifjúsági és gyermektörvényt.

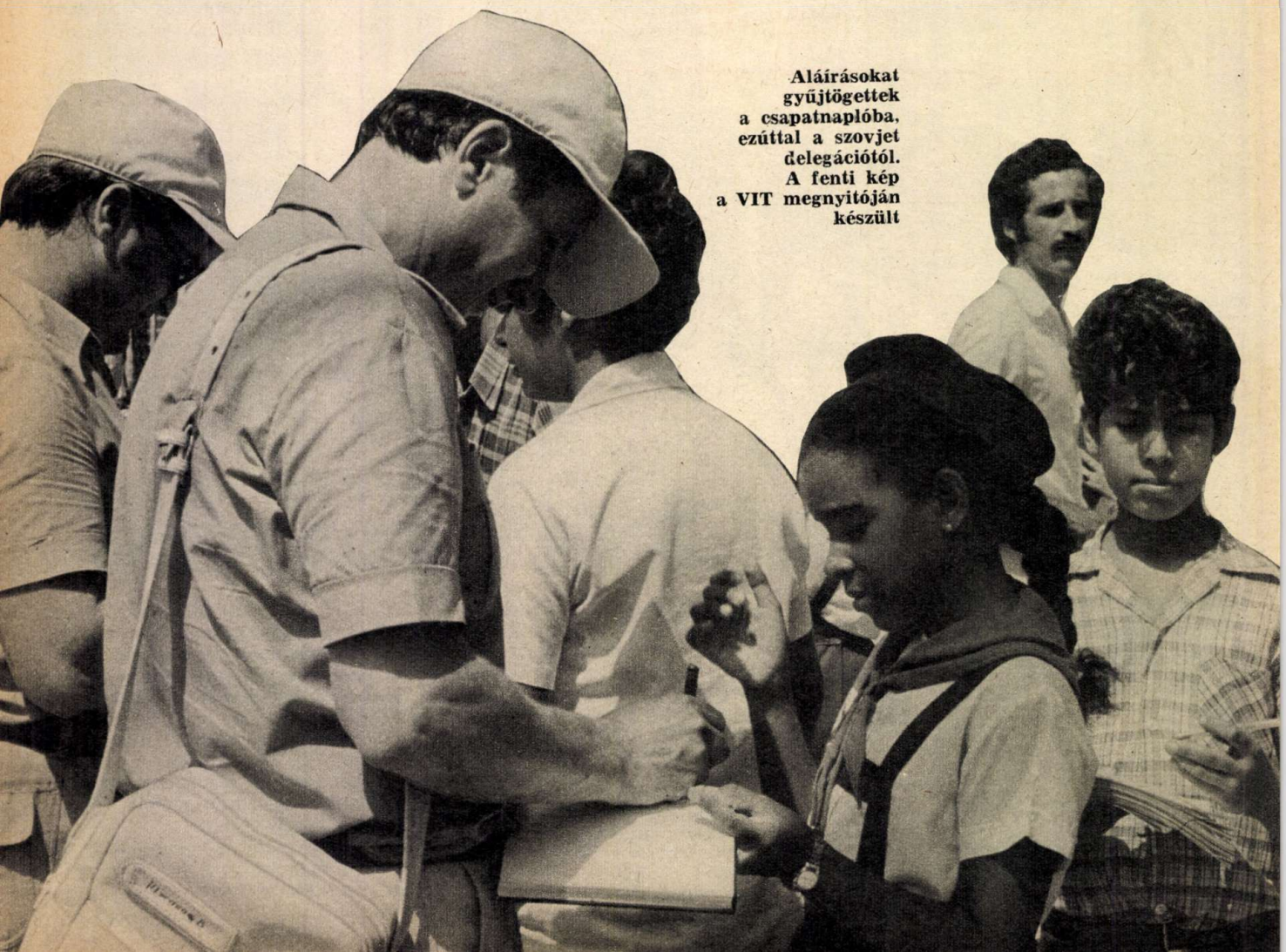

Aláírásokat gyűjtögettek a csapatnaplóba, ezúttal a szovjet delegációtól. A fenti kép a VIT megnyitóján készült

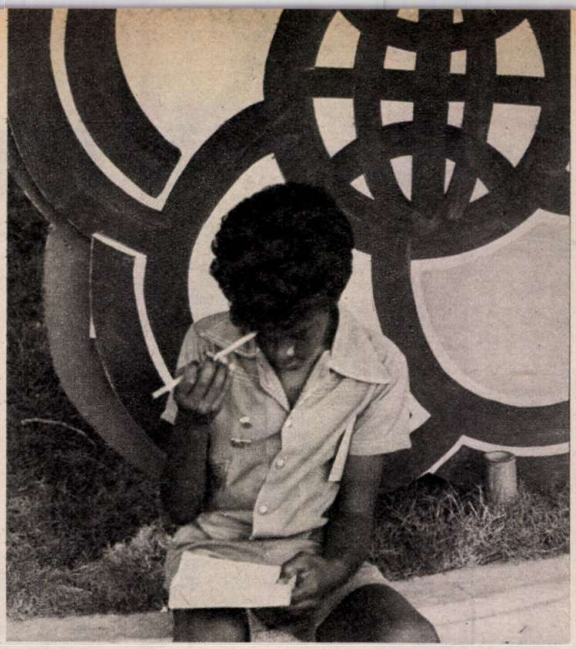

Micsoda aláírás! Jobb lenne, ha egy nyelven beszélne a világ!

VIVA CUBA!

Megérkeztünk, és én siettem megfogni a tengert. A markomba vettem belőle, megkóstoltam. Gyerekek szaladtak oda hozzám, csodálkozva kérdezték:

— Miért ittál belőle?

— Hát, hogy sós-e? Nagyon sós!

— Nektek nincs tengeretek?

— Van. Kis tenger. Balatonnak hívják, de az nem sós.

— Egyáltalán? Olyan, mintha csapból folyna?

Diquaz, a fekete bőrű, fekete szemű fiú úgy nézett rám, mintha én magam lennék a kis tenger. Aztán részletesen elmeséltette velem a Balaton életrajzát. Jég? Korcsolya? Hó? Csoda dolgok! Hajók mennek-e a Balatonon, hal van-e benne? És cápa?

— Cápa, az nincs. De olvastam, hogy itt, Kuba partjainál huszonkét fajta él.

— Ó, ezek jó cápák, ritkán jönnek a parthoz. Még Cojimariban sem mutatkoznak, ahol Hemingway „öreg halásza" élt. A nagyapám ott lakik.

Azért persze ott vannak a partokon a cápajelző tornyok, s ha kell, akkor fénnyel, hanggal parancsolják partra a fürdőzőket.

Diquaznak adtam egy Csillebérc jelvényt. A nadrágzsebére tűzte, miközben azt mondta:

— Bocsánat, hogy ide tűzöm, nyár van, és ilyenkor sohasem veszek fel inget, amikor játszani megyek.

Irigyeltem ezért. Éppen 47 fokot mutatott a hőmérő és 80 százalékos volt a levegő páratartalma.

Diquaz meghívására azonnal be is úsztunk a tengerbe.

ALEXIS CSAK MOSOLYOG

A Vedado kerület egyik parkjában kis csoport sietős gyerekkel találkoztam. A körzeti pártszervezetbe igyekeztek, mert vállalták, hogy a VIT idején a kubai, vidékről érkezett delegációk számára mindennap elviszik az újságot, meg a napi fesztiválprogramot. Elmondták, hogy a VIT előtt hónapokig hulladékot gyűjtöttek, meg az erdők fáinak, bokrainak kemény magvaiból, cukornádból gyöngyöt fűztek, emléktárgyakat készítettek és azt eladták. A pénzt a VIT megrendezésére adták. Kuba minden úttörőcsapatában végeztek ilyen munkákat a gyerekek.

A kezembe nyomtak egy köteg újságot, mennék-e velük egy darabon, segítenék-e? Hát persze!

A csoportban egy lány meg egy fiú el nem mozdult egymás mellől. Talán ez a megfigyelés sugallta, hogy megkérdeztem:

— Nálatok mikor jelentkezik az első szerelem?

VIVA CUBA!

Az elválaszthatatlanokra mutattak:

— Ők tizenkét évesek.

A kreol bőrű kislány elpirult.

— Bolondok vagytok! Alexis a barátom...

— Igen... Gyöngyöt fűzött neki kagylóból és írt Amarilisnek egy verset is.

Alexisre néztem, mit szól a dologhoz? Semmit, csak villogott a szép szeme a fekete arcából és mosolygott. Így hát a kagylógyöngy titka titok marad.

A TYUKODI ZÁSZLÓ

A Szabolcs megyei Tyukod község úttörői hímzett zászlót küldtek Olgin megye úttörőinek. Ania, Vilma és Rosa vették át az ajándékot. Nagyon örültek, és főleg annak, hogy levelezni is fognak a tyukodiakkal.

Olgin megye Kuba legkeletibb táján található, százhetvenötezer úttörője van. A megye nemsokára világhírű lesz a vasiparáról, olyan lendületesen fejlődik.

Egyik gyerek fején piros sapka, a másikén kék — mit jelent ez?

Ania magyarázta meg.

— Elsőtől negyedikig bordó szoknyát vagy nadrágot, fehér inget, kék nyakkendőt és piros sapkát viselnek. Ők a moncadisták (vagyis a kisdobosok). A második iskolaszakasz két részre oszlik. Ötödiktől hatodikig piros nyakkendő és piros sapka a bordó egyenruha kiegészítője. A hetedikben és a nyolcadikban kék sapkát és piros nyakkendőt hordunk.

A barátságról beszélgettünk még. Ez a legszebb emberi kapcsolat — mondta Rosa, és otthon maradt barátnőjét említette, akinek a neve: Ozara Acebal Quesada. Vilma nagy kirándulásokról mesélt és arról, hogy mennyi gondja van a moncadistákkal — de azért rendet tart közöttük. Három kistestvére is van, érti a dolgát.

LA KONGA!

Havanna piros, zöld, kék, fehér, sárga... mindenféle vidám színű házai olyanok, mintha meséskönyv lapjairól léptek volna elő. Ablakaikat soha nem csukják be, hadd járjon a huzat, enyhítse a trópusi párás meleget! A házak tetején kis betonhordók, ebben melegszik a víz, a „központi fűtést" maga a Nap látja el.

Minden házon felirat hirdette, hogy lakói a fesztivál sikeréért dolgoznak.

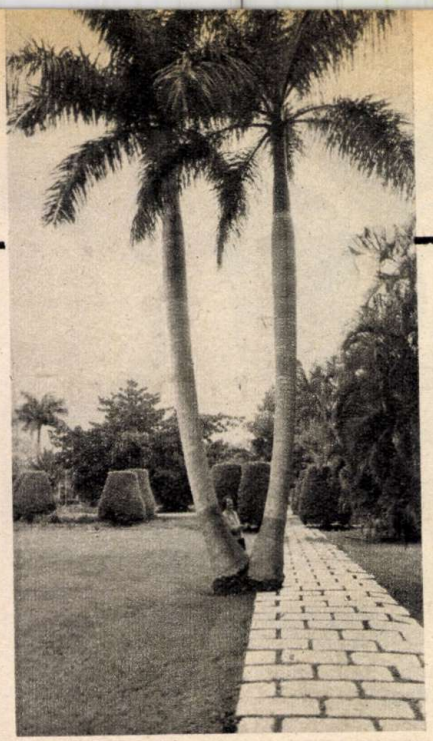

Mintha betonból lenne a pálmafa törzse a magyar szálláshely udvarán

— Te is készültél a fesztiválra? — kérdeztem a 21. utcában a fekete Gioneltől.

— Én... Én nem. Nekem „erre" kellett vigyáznom — mondja, és kezével kétéves öccse fejét markolászta. — Apu Angolában van, részt vesz a szabadságharcban, anyu dolgozik, két hónap óta a fesztivál miatt szinte éjjel-nappal. Francisco pedig beteg lett, nem vihettük a bölcsődébe, így hát rám maradt. Etetem, fürdetem... A családé a kisgyerek, nem a szülőké. Nálunk a nagyobbak vigyáznak a kisebbekre...

— Nálunk is így van.

Fölcsillant a szeme, nincs is olyan messze az a Hungria!

Már Gionel barátai is ott álltak mellettünk.

— Mit kívánnátok egy mesebeli tündértől? — kérdeztem tőlük.

Tanakodtak, vitatkoztak, majd Alvir Pavoa így válaszolt:

— Hajómérnök akarok lenni, de hát ehhez nem tündér kell, hanem hogy én jól tanuljak.

Oda nézz a gépbe, téged is fotóznak!

Erneste dzsudóban szeretne olyan híres lenni, mint a futásban Juantorena; Jose egyszerűen csak forradalmár.

— Mit jelent forradalmárnak lenni — tudod-e?

Közösen fogalmazzák meg:

— Halálig másokért cselekedni.

— Táncolni szerettek-e? — kérdeztem, bár kubaitól erre csak igenlő válasz érkezhet.

Egyikük felkapott egy követ, meg egy botot és összeverte. Tam tam tara tara tam tam tam... — aztán elkiáltotta magát: La konga!

És táncolni kezdtek. Francisco is, a kétéves.

BÚCSÚKOZÁS

A havannai repülőtéren várakoztunk, hogy beszállhassunk a hazafelé induló gépbe. Csendes volt a delegáció, bár itt-ott megszólalt egy ajándéknak szánt rumbatök, néhányan a kongát gyakorolták, de azért ez még-

A természet és az emberi alkotás gyönyörű találkozója. A főváros ezen a részén megöleli a Karib-tengert. A fotó a Havanna Libre Szálloda 17. emeletén készült

iscsak a búcsú órája. Valaki meghámozott egy mangót (kubai gyümölcs) és elosztotta. Amikor egy szeletet Cari felé nyújtott, az pityeregni kezdett.

— Drága borátaim!

Cari két éve magyarul tanul az idegen nyelvek főiskoláján, és bár soha nem járt még nálunk, szépen beszél magyarul. A delegációnk egyik tolmácsa, kísérője volt. Fáradhatatlan, szorgalmas, huszonegy éves lány. Legszívesebben a szívét is nekünk adta volna.

— Ne sírj, Cari — mondta valaki a csoportban.

— Nem sírok, csak nem szeretek bukucsoz... bucsukoz... csubukoz...

— Búcsúzkodni — segítem ki a magyar nyelv útvesztőjéből.

— Igen... Azt nem szeretek — mondta és nevetett, pedig a könnyei végigguruitak szép, virágos blúzán.

Nem is búcsúzás volt. Éppen rátaláltunk Carira. És Kubára.

Szigeti Piroska

UTAZÁS fecskével

Nemsokára megkezdődnek az őszi tanulmányi kirándulások. Az útvonal tervezésében kívánunk segíteni, amikor megkérdezzük Völgyi Istvánt, az Express Ifjúsági és Diák Utazási Iroda igazgatóját, van-e valami jó javaslata?

– Hogyne lenne! A diákoknak, így az úttörőknek is igyekszünk olyan utakat szervezni, amelyeken az ország néprajzi érdekességeit, természeti szépségeit, műemlékekben gazdag vidékeit mutathatjuk meg. Az alföldi, dunántúli gyerekeknek a Dunakanyart ajánlom. Visegrád, Szentendre és Esztergom – kulturális és történelmi nevezetességei világhírűek, de sajnos, sokan a magyarok közül se ismerik. Szállást a Verőcemarosi Express-táborban biztosítunk azoknak, akik a Dunakanyart választják.

– És ha Balaton körüli kirándulást tervez egy csapat?

– Akkor a balatonföldvári táborban lakhatnak. Onnan tehetnek hajókirándulást az északi partra, Tihanyba, Badacsonyba, Zánkára... Ellátogathatnak Buzsákra, Karádra, gyalogtúrát tehetnek a Köröshegyre, meglátogathatják a Siófoki Múzeumot... Persze, ha úgy határoz a csapat, hogy inkább az északi parton keres szállást, akkor Kiliántelepen helyezzük el őket. Nagyon szép, kényelmes ez a táborunk is. Az előre igényelt balatoni hajókirándulásokon a csoportok számára az Express és a MAHART 50 százalékos kedvezményt biztosít.

– Királyréten is fogadnak úttörőket?

– Igen. Akik szívesen tennének jó túrákat a Börzsönybe meg a Pilisbe, azok ott szállhatnak meg.

– Mennyit kell fizetni a szállásért?

– A Balatonnál és Verőcemaroson harminc forint fejenként. Négyágyas faházakban helyezzük el a gyerekeket. Csak Királyréten vannak 5–6 ágyas szobáink, ott huszonkét forint az éjszakai szállás.

– Hol érdeklődjenek a gyerekek, ha bővebb felvilágosítást akarnak? Hol kérhetik a kirándulás megszervezését?

– Az Express központi irodájában és a fiókirodákban. Sok segítséget nyújthat ehhez egy új kiadvány is. A címe: Belföldi és Sportturisztikai Programok 1978.

Hogy a szervezés még könnyebb legyen, felsoroljuk az Express irodákat:

Központ: 1054 Budapest, V., Szabadság tér 16. Telefon: 317-777.

202. Fiókiroda: 1082 Budapest, VIII., Harminckettesek tere 2. Telefon: 135-004.

203. Fiókiroda: 1111 Budapest, XI., Bartók Béla út 34. Telefon: 853-174.

204. Fiókiroda: 1036 Budapest, III., Magyar Lajos u. 14. Telefon: 688-657.

EXPRESS

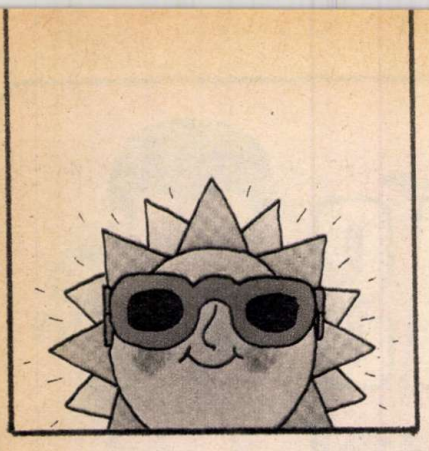

NYÁRI

A júniusi utolsó kicsöngetéstől a szeptemberi első becsöngetésig több mint 2000 óra telt el. Hosszú-hosszú vakáció volt ez; és mégis úgy érezzük, mintha egy pillanat lett volna. De aki naplót írt, az tudja igazán, hogy mennyi élmény belefért. Mostanában ezekről az élményekről beszélgettek. Zsibong az osztály és a tanár se int csendre benneteket, sőt, ő is elmond egy-egy szép történetet, amelynek szemtanúja volt a kiránduláson, a táborban, az országjáráson. Ezeken az oldalakon mi is felidézzük a nyár apró eseményeit. Sok-sok eseményét. Mert hiszen az úttörőéletben a nyáron sem volt „áramszünet".

Gyalogolni jó!

Kissé csapzott volt a csapat, a hátizsák sem volt könnyű, ám a jókedvet a tizenhat kilométeres „séta" sem ronthatta el. A meredek hegyi ösvényeken meglódult, majd megtorpant a sor, néhányan elestek, vagy nem tudták átugrani a patakot, de sebaj, a budapesti Lila Iskola úttörői vidáman folytatták útjukat. A táborhely közel, s néhány perc múlva földre kerültek a kondérok, konzervek, sátrak, lábasok. Zircről indultak, s Ajka, Gézaháza után érkeztek Farkasgyepűre. Százötven kilométeres túrájuk során bejárták a Bakonyt, megismerkedtek az erdők életével, a helyi nevezetességekkel.

Míg Csóka Anna főszakács a kuktáival a másnapi ebédről tanácskozott, a többiek — hogy kipihenjék magukat — előkeresték a labdát. Megkezdődött a mérkőzés, melynek váratlan „vendégei" az éppen ott

Csillebércen

A kiváló úttörőkön, a vörös selyemzászlós csapatok tagjain, az úttörőtanács-titkárokon, az ifjú népművészeken és a nemzetközi tábor küldöttein, ifiken, úttörővezetőkön kívül a jubileumi évben egykori úttörőket, „öreg" ifiket, úttörővezetőket is vendégségbe hívott a tábor. Azokat a régi egyetemi hallgatókat is hívták, akik segítettek felépíteni Csillebércet.

Közülük és a későbbi ifjúmunkás önkéntesekből többen eljöttek emlékezni és együtt örülni a gyerekekkel.

Kezük munkáját-, az egykori sátortábort már csak maketten láthatták a tábor történetét bemutató kiállításon. Egészséges, modern épületek, játszóterek, sportpályák, sétányok fogadták őket.

A tábor lakói köszöntőkkel, kultúrműsorral kedveskedtek vendégeiknek, akik elhozták régi emlékeiket, zászlókat, dokumentumokat adtak át Balner Károly táborvezetőnek, az úttörőmúzeumot gazdagították.

A Csillebérc történetét bemutató tárlat emlékkönyvébe beírták a nevüket.

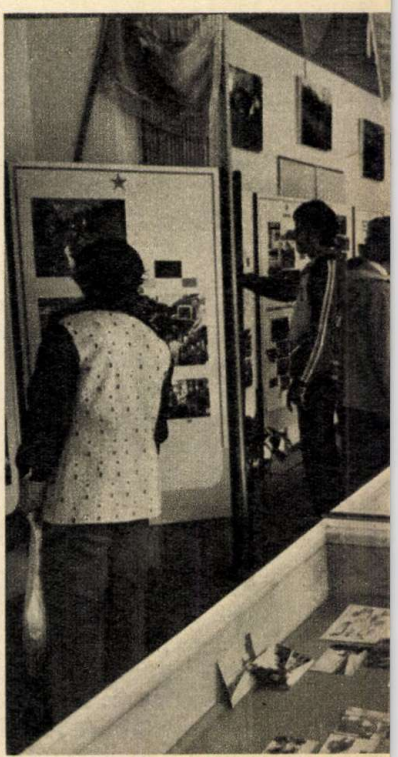

ZSIBONGÓ

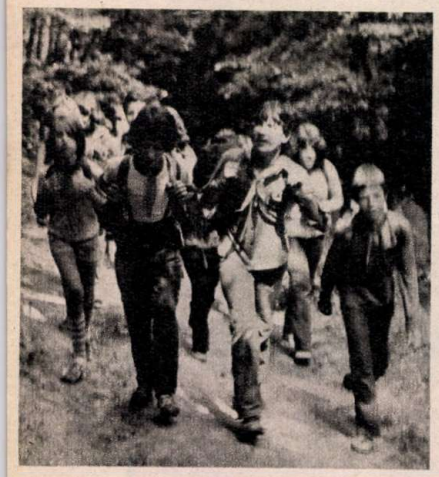

sátorozó holland gyerekek voltak. S bár Freddy, Robert, Richard és Marrel nem beszél magyarul, gyorsan megalakultak a csapatok. Két félidő után — együtt folytatták a játékot, énekelve, ismerkedve, kézzel-lábbal magyarázva egymásnak. S együtt készültek az esti tábortűzre is...

Zánkai nyár

Az idén ismét gazdag, változatos volt a zánkai úttörőváros programja. A nyári időszakban, június 7-től augusztus 29-ig öt turnusban sok ezer úttörő táborozott a balatoni úttörővárosban, vett részt különböző rendezvényeken. Többek között találkozhattunk az Éneklő Ifjúság nagydíjas kórusainak táborozóival, az Interkozmosz szaktábor résztvevőivel, a „Szülőföld expedíció" kutatóival, az úttörőgárdistákkal, pályázatot nyert úttörőkkel, úttörőtanács-titkárokkal, a VIT-akció győzteseivel. Itt táboroztak a szolgálatellátó úttörők, itt rendezték meg a filmművészeti tábort, valamint a „Béke és Barátság" nemzetközi tábort. Nagyon hosszú beszámolót kellene készítenünk arról, hogy hány érdekes eseménynek, izgalmas, felejthetetlen élménynek voltak részesei Zánka vendégei, mennyi mindennel ismerkedtek meg, hány új barátot szereztek. Mindezt csak ők tudják majd elmesélni.

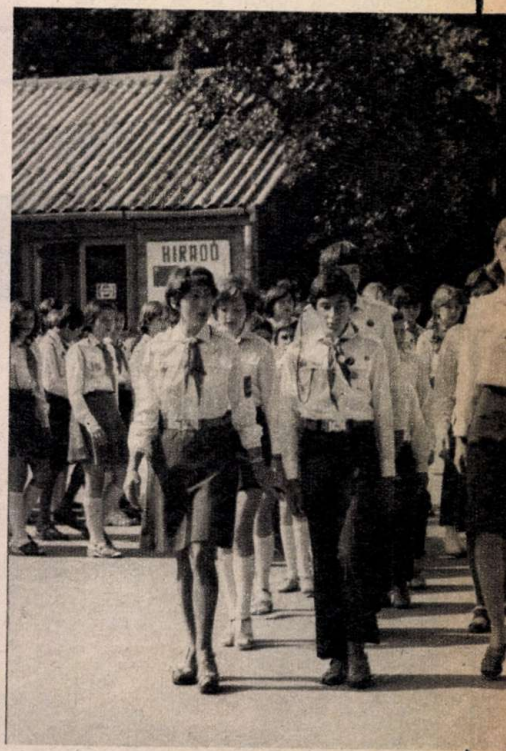

NYÁRI ZSIBONGÓ

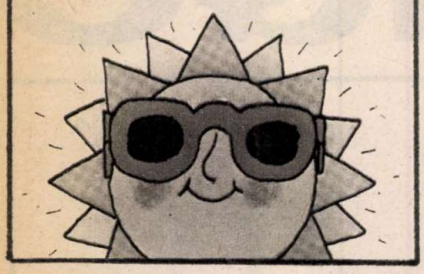

A természet védelmében

Azt szeretnénk, ha mindig ragyogóan tiszta lenne felettünk az ég, ha nem sötétítené el por- és gázfelhő, korom- és pernye-áradat, hogy a füvön ne rakódjék le szemcse- és gázszennyeződés, hogy a patakokban mindig tiszta víz csobogjon.

A Baranya megyei Sikondán tartották meg az első úttörő környezetvédelmi tábort az úttörőszövetség, a megyei KISZ, a helyi úttörőelnökség és az Országos Vízügyi Hivatal kezdeményezésére. A gyerekek különféle csoportokban foglalkoztak a környezetvédelemmel, maguk vettek vízmintákat a közeli patakokból, mérték műszerekkel a porszennyeződést, Megfigyeléseiket, kísérleteiket tanárok, erdészek, vízügyi mérnökök, technikusok, KÖJÁL-mérnökök, biológusok, vadászok irányították. Megtanultak fészket visszatenni, sebzett madarat meggyógyítani, fát ültetni és gondozni. A cselekvő környezet- és természetvédelmet tanulták 11 napon át és növelték a természet iránti szeretetüket.

Kanál kell a zenekarhoz

Esik az eső, lóg az orrod; forróság van, minden porcikád vizet kíván. S egyszerre mindez elmúlik, vidám leszel, elfelejted bajaidat, mert megszólal a zene, átveszed a ritmusát, te is velük dalolsz.

Így vélekedtek és azt tették az ifik a Szepezden táborozó budapesti 600-as Kállai Éva Úttörőcsapat segítői. Két gitár, két kanál — kész a zenekar. No, meg egy kis szabad idő: ez a kellék, s egyben a recept is. Közéjük ültem, s szinte fölöslegesnek éreztem a kérdésemet.

— Miért vállaltok ifivezetői munkát?

Elkomolyodtak.

— Mert szeretem a gyerekeket... Mert így egy kicsit felnőttnek érzem magam... Mert igen jó dolog a többi ifi között lenni... Mert szeretek táborozni. — És végül — Ezen a nyáron én öt táborban voltam.

A többiek nevetve jegyezték meg: „Csak fehérneműért járt haza."

Nyolcan voltak az ifik, öt különböző gimnáziumból. És Erdélyi Ági, aki már vagy öt éve dolgozik a csapatnál, mert megszerette ezt a tevékenységet, az iskolát, a gyerekeket. Már másodéves tanítóképzős. Ő így fogalmazott:

— A suliban is jó, a táborban is jó, ha együtt vagyok a gyerekekkel.

Veszprémi kódex

Barátságláng

A fehérvárcsurgóiak balatoni táborában szlovák és magyar úttörők nyaraltak. A jelentéstétel, az ügyelet, a beszélgetés felváltva szlovák és magyar nyelven, valamint kézzel-lábbal, mutogatással bonyolódott le.

A tábornyitás napján barátságtüzet gyújtottak, amelyet tizenkét napon át — a VIT tiszteletére — őriztek, tápláltak.

A nyár elején a fehérvárcsurgóiak jártak a Kis-Fátrában, ahol a Komárno megyeiek a hegyvidék szépségeivel ismertették meg őket. A cseretáborozás értékét növelte az a tény, hogy 90-en táboroztak. Összefogott a falu. A tsz-től egy sertést, a szállításhoz buszt, teherautót kaptak. Hűtőszekrény, hangosító berendezés szolgálta a kényelmüket, míg a jó programok, versenyek lelkesítették őket. Látogatásunk napján ez volt a jelmondat: V ZDRAVOM TELE, ZDRAVÝ DUCH, azaz: Ép testben, ép lélek.

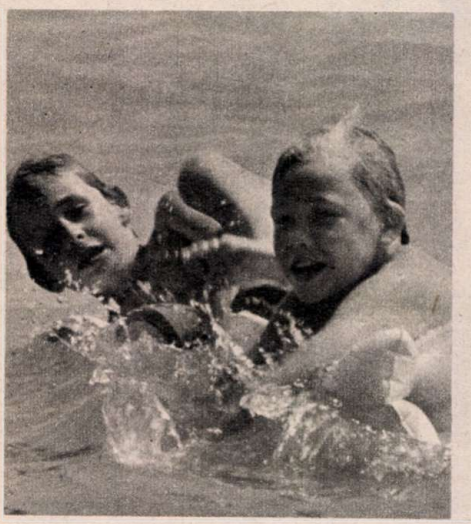

Írattatott vala időszámításunk 1978-adik esztendejében, annak is nyárközép havának elején. Írták vala Veszprémnek városában az ország hetedhét tájárul öszvesereglett őrsvezetők, akik eme megbízatásban legjobbak valának. Az vagyon benne: mily okos és bölcs dolog az ifjak és felnőttek baráti segítsége, avagy ahogyan neveztetik: az őrs barátjának az munkája. Az öszvesereglett őrsvezetők igaz, jó szívökből ajánlák mindeneknek, az kit illet: Az ki, mint őrsi barát, részt vállalván az úttörők munkájában, annak saját élete is gazdagabb lészen!

Ama híres Veszprém városa, annak minden lakója nyárközép havának négy napján szívébe zárta és sohasem feledé az vendégeskedő őrsvezetők komoly gondolatját és vígságos életét.

A Pajtás a VIT-utcában

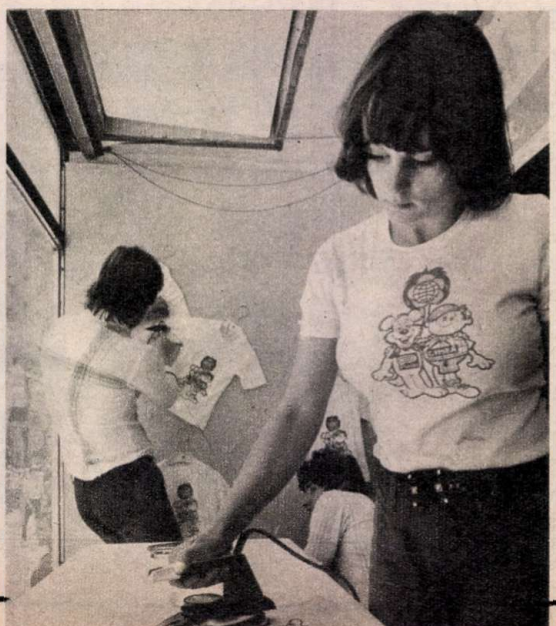

A budapesti Váci utca július 17 és 23 között VIT utcává alakult át. A különböző érdekes politikai, kulturális és egyéb rendezvények sorából a Pajtás is részt vállalt. A Hófehérke ruhaboltban Pajtás-trikót készítettek a Csepel Vas- és Fémmű, valamint a Gép- és felvonószerelő Vállalat KISZ-esei. A VIT-jelvényt, a Kajlát és CIMEA Vikit ábrázoló emblémát a helyszínen, a kirakatban vasalták a trikókra a fiatalok. A Pajtás-trikó nagy sikert aratott. Néhány nap alatt több ezret kapkodtak szét a VIT-utcában megforduló külföldi és hazai látogatók.

NYÁRI ZSIBONGÓ

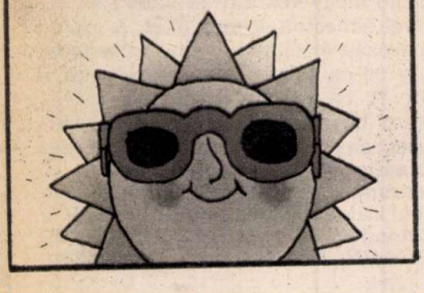

Láttuk — tetszett!

A Bakonyban, Gerencepusztán láttuk ezt az ötletes napirendet. Akinek kedve van, jövőre – akár saját táborában is megrajzolhatja!

Három napig tánc — Kecskeméten

Harminc együttes lépett fel Kecskemét színpadain a nyár elején, az országos úttörő népi játék és néptánc fesztivál három napján. Tatabányától Újmohácsig, Budapesttől Nyíregyházáig, Kőszegtől Kalocsáig, mindenütt szorítottak az övéikért. Pedig nem a „legjobb együttes" címért folyt a küzdelem, csak a tánc, a játék sikeréért.

Kár, hogy némelyik népi játék vagy tánc sokszor ismétlődött. Sok volt viszont az új, jól felkészült együttes. Emelte a fesztivál színvonalát az egyéni ötletek alkalmazása is.

Résztvevők és nézők, kíváncsiak és szakemberek egyaránt jól érezték magukat a kecskeméti országos fesztiválon.

Barackfák között

Álmos arcú gyerekek baktatnak a falu utcáin az iskola felé. Még gyülekeznek a jakabszállási 3585-ös számú Petőfi Sándor Úttörőcsapat tagjai, amikor pontban öt órakor az iskola elé gördül a Népfront Mezőgazdasági Szakszövetkezet panoráma-autóbusza. Tizenkilenc gyerekkel elindul a busz a „Dubecz-tábla" felé.

*

A nap már magasan jár az égen. Az ingek, melegítők egy barackfa tövében hevernek. A Kunság homokja ontja magából a meleget. A ládák gyorsan telnek. Ha valaki megszomjazik a nagy melegben, érett barackkal oltja szomját. Vidám csivitelés, nevetés közben Deák Gabi és Aczél Jutka bukkan elő a fák közül. Vállukon egy-egy teli láda.

— Nagyon jó a társaság, sokat nevetünk, dolgozunk, s azt is tudom: nagyon sokat segítünk ezzel a munkával a szövetkezetnek. Keresni is szépen lehet. Mi, gyerekek a maximális bért, 35 forintot kapunk. Nekem már hétszáz forint jött össze. Farmert szeretnék venni.

— Az az igazság, hogy nem is a pénzért dolgozunk, jó tudni, hogy számítanak a munkánkra, segítünk a szövetkezetnek.

Játékgőzös...

A celldömölki tanács és a népfront bizottság meghirdette az „Egy üzem – egy játszótér" mozgalmat. A felhívás új játszóterek létesítésére és folyamatos karbantartására mozgósítja az üzemek dolgozóit, szocialista brigádjait. A kezdeményezés nyomán elsőként a járási székhely központjában fogtak hozzá egy nagy játszókert kialakításához a MÁV Fűtőház, az Építő Szövetkezet és a Tanácsi Költségvetési Üzem dolgozói.

A különböző szabadtéri gyermekjátékokon kívül egy vasúti sínen álló mozdonyt is elhelyeztek a parkban. A fűtőház brigádjai a kis mozdonyt hulladékanyagból 800 óra társadalmi munkával állították össze.

Múzsacsúfoló

Szeretem a verseket, és amióta az eszemet tudom, abban a hitben élek, hogy a múzsák gyönyörűek. Elvégre csakis káprázatos szépségű mesebeli lány csókja ihletheti a költőket varázslatos verseik megírására. Nemrégiben azonban keserű csalódás ért. Rádöbbentem, hogy nem minden múzsa szép, sőt egyikük-másikuk kifejezetten rút lehet.

Az idén Zánkán rendezték meg az úttörő-olimpia területi döntőit a labdajátékokban. Az egyik nagypályás labdarúgó mérkőzésen a szurkolók egy csoportja — éppen pihenő röplabdázók, kézilabdázók, kosarasok — torkuk szakadtából biztatták a tokodi játékosokat. Ha hagyományos módon buzdítják kedvenceiket aligha figyeltem volna fel rájuk, hiszen a szurkolás a sportesemények természetes velejárója. Szavalókórusuk azonban durva, trágár szavakat öntött jambikus versformába, megcsúfolva a szép múzsákot. Elképzelhető, hogy tehetséges sportolók ezek a fiúk, lányok, gondoltam magamban, de semmiképpen sem igazi sportemberek. A szájukból fröcsögő ocsmányságok hallatán jutott eszembe, hogy néhány fiatal, kezdő sportolónak talán előbb meg kellene tanulnia az igazi sportemberhez méltó, a sportpályákon illő kulturált magatartást, mielőtt alaposabban megismerkedik sportága fortélyaival.

Minden sportolónak, szurkolónak meg kell értenie, a trágár rigmusok épp úgy idegenek a költészettől, mint a sport világától.

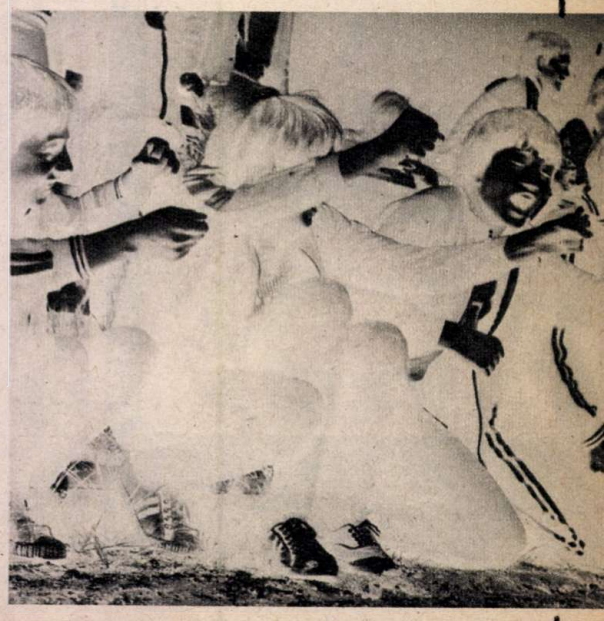

NYÁRI ZSIBONGÓ

FOTÓ: GÁMÁN GÁBOR

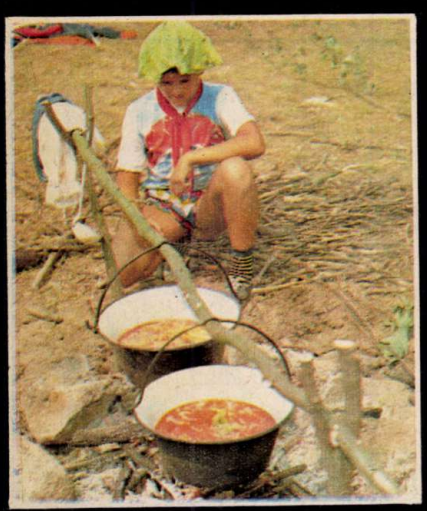

Élményzsák

A Pajtás nyáron is a gyerekekkel tartott. Feljegyeztük elbeszéléseiteket, lefotóztuk játékaitokat, vidám arcotokat.

A Pajtás élményzsákja megtelt. Hírt hoztunk táborból, faluból, városból, Zánkáról, Csillebércről, külföldről, így természetesen Kubából is. Ezekből néhányat olvashattok ebben a számban, de ha minden riportot közölnénk, amit elkészítettünk, még decemberben is az úttörőnyár eseményeivel lehetne tele a Pajtás.

Munkánk mégsem volt haszontalan, hiszen jobban megismertünk benneteket. Sok jól működő szakkör, kitűnő úttörőcsapat, rátermett őrsvezető, összetartó közösség nevét és címét írtuk fel, hogy megkeressük őket a tanév folyamán, hogy a véleményüket kérjük, hogy írjunk róluk, bemutassuk őket munka közben, szabad idejükben.

Ezt a színes oldalt több száz nyári fotóból válogattuk össze. Lehetőleg olyan eseményekről, amelyekről hely hiányában már nem tudtunk írni. Aki nem került be a lapba, ne haragudjon ránk, fogadja szeretettel a Pajtás élményzsákjából ezt a néhány emlékeztetőt.

Legkedvesebb élményedet te is örökítsd meg az őrs vagy a raj naplójában, de annak is örülnénk, ha egyet-egyet megírnál nekünk, hogy gyarapítsuk vele a Pajtás élményzsákját.

A NYÁRI ZSIBONGÓ SZÖVEGET ÍRTÁK: Bőcs Ferenc, Cser Gábor, Dobozy Zsuzsa, Forrai G. János, Füleki János, Gebri Antal.

A FOTÓKAT KÉSZÍTETTÉK: Gaál Zoltán, Gámán Gábor, Kaiser Ottó, Kutvölgyi Mihály, Nádasi Iván, Szalay Béla.

Kirándulás a nagy vízen...

Az újpesti Tárnoki Győző Vízi-úttörő Flottilla ez évi vándortáborát a magyar Duna „felső folyásánál", Rajkánál kezdte, s útjuk Budapestnél ért véget. A 45 fős tábor 11 kenuból álló karavánja az 1848-as folyamkilométer táblánál szállt vízre. Bejárták a Szigetköz kis ágait, feleveztek a Mosonyi-Dunán egészen Kimléig. Megnézték Mosonmagyaróvárt, Győrt, Komáromot, Esztergomot és környékét.

Elkezdődött...

Persze... tudtuk előre, hogy így lesz.

A sok ezer éves tapasztalat semmi jóval sem biztatott, már június első napjaiban kristálytisztán látszott, hogy a nyár után bizony ősz következik a mérsékelt égöv lakói számára. Látszott, persze, hogy látszott, csakhogy azokban az emelkedett hangulatú órákban játszi könnyedséggel hessegettük el magunktól a jövő „komor" képeit. Hol van az még...!?

Itt van. Ősz van, és már semmi sem ugyanaz, mint tegnap volt. Új szokások kapnak lábra. A fák akkorát nyújtóznak így elalvás előtt, hogy belesárgul a lombjuk, az állatok lázas tevékenységbe kezdenek, mindegyik a maga vérmérsékletének és „foglalkozásának" megfelelően. Az egyik ruhát cserél, a másik költözik, a harmadik odút ás, a negyedik élelmiszert gyűjt, az ötödik... de talán ne soroljuk fel mind a kétmillió fajt. A lényeg, hogy mindegyik nyüzsögni kezd, hiszen takaréklángon ég a Nap, és megkoptak a színek.

Mi pedig lám, itt ülünk nyakig az iskolában.

Mert nálunk embereknél meg ez a szokás ősszel, méghozzá vérmérséklettől és foglalkozástól jóformán teljesen függetlenül. Hazánkban ugyanis mintegy 3 millió embernek jelentette a szeptemberi csengőszó az új tanév kezdetét, ennyien tanulnak iskolákban, tanfolyamokon, a legkülönbözőbb helyeken és formákban.

És — tulajdonképpen — ez is természetes folyamat. Az ember tudása ma már egyaránt kutatja az elektronok és a galaxisok végtelenjét, és ez a hatalmas tudás mindegyre újabb kérdéseket vet fel.

Így aztán — bőrünkön érezzük — a tanulást ugyan roppant nehéz elkezdeni, de azt is tudnunk kell, hogy abbahagyni — egyszerűen lehetetlen.

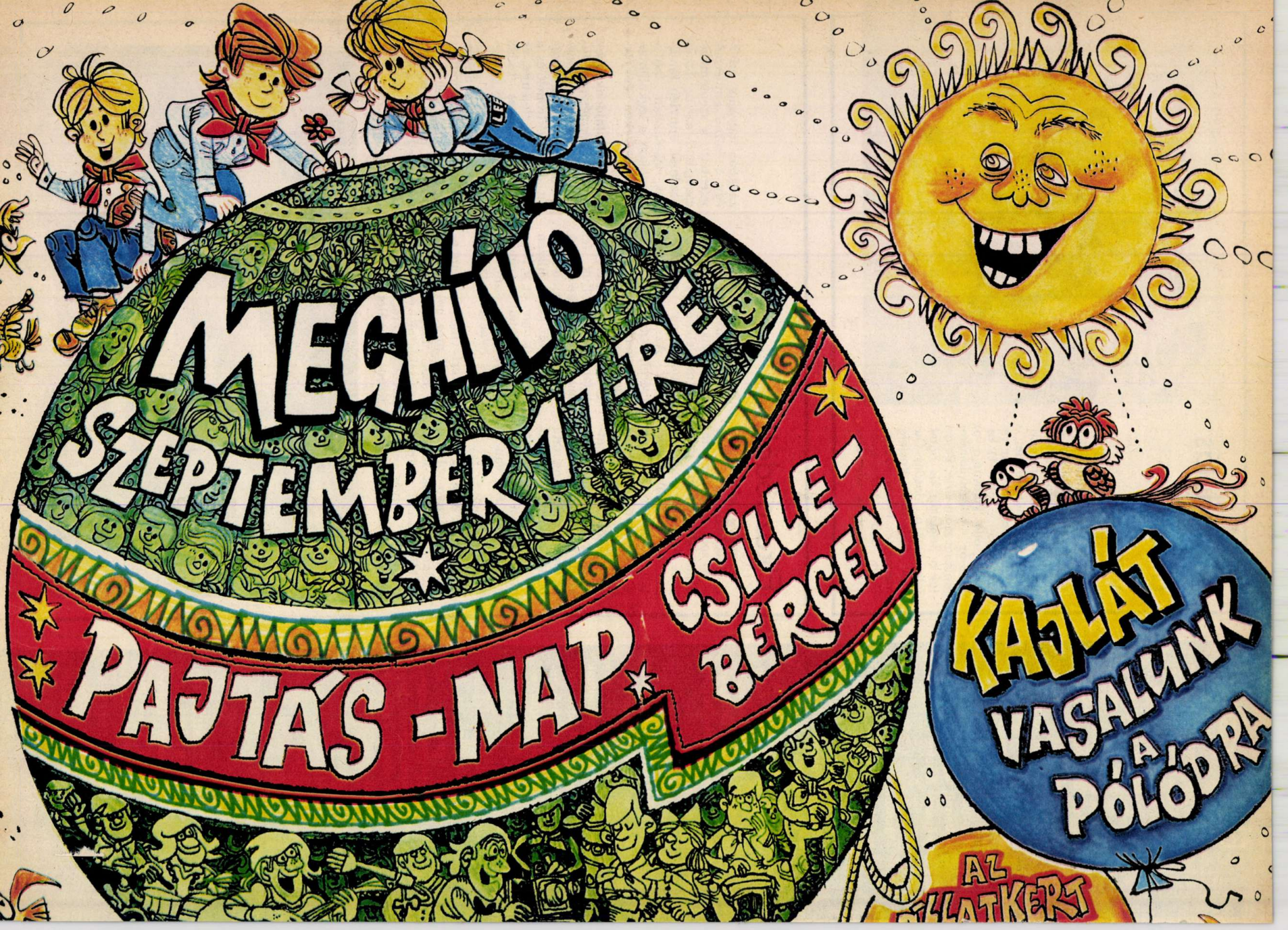
MEGHÍVÓ
SZEPTEMBER 11-RE
PAJTÁS-NAP
CSILLEBÉRCEN
KAJLÁT VASALUNK A PÓLÓDRA
AZ

ÁDI
A JÁTÉKMESTER
AZ NDK TV-TŐL JÖN ÉS VEZETI A „GYERE VELÜNK... VETELKEDŐT!
11-ES RÚGÓ-VERSENY
KIS-OROSZLÁNJAI VESZPRÉMBŐL
RAJKÓK TÁNCOSOK CITERÁSOK!
EGYÜTTES EREKEKNEK ÍRTA Ű DALÁT!
RAMIS KONCERT CSAK GYEREKEKNEK!
FŰ, FA BOKOR REJTVÉNYT TEREM NYERHETSZ, HA ÜGYES VAGY!
ÓRÁNKÉNT MÁS-MÁS KEDVES ISMERŐSSEL TALÁLKOZHATSZ!
JÖN AZ ÁLLAMI BÁBSZÍNHÁZ
ÚJ BEMUTATÓ TIZENÉVESEKNEK!
NAGYFILM, KISFILM, BÁBFILM MOZI REGGELITŐL-ESTIG!
TRÉFÁS FOTÓ KÉSZÍTÜNK RÓLAD AMIT HAZAVIHETSZ!
B. TÓTH LÁSZLÓ DISCO KLUBJA
ALKALMI POSTA-BÉLYEGZÉS!
JÁTÉKOS EXPRESS-UTAZÁS!
SZÓRAKOZTATÓ JÁTÉKVÁSÁR!

— Láttál már reggeltől estig tartó vidámságot?

— Válogattál már egymással vetekedő programok között?

— Találkoztál már szemtől szembe kedvenceiddel?

— Nyertél már játékos könnyedséggel értékes díjakat?

— Kaptál már egyetlen vasárnapon milliónyi élményt?

Ha igen, akkor neked már nem kell magyaráznunk:

Milyen nap a Pajtás-nap?

De ha még nem, akkor hamarosan megtudhatod;

Milyen nap a Pajtás-nap?

Ezen a napon, szeptember 17-én

— nyitva áll a Csillebérci Nagytábor kapuja minden úttörő és kisdobos előtt...

— jöhetsz egyedül, a barátaiddal, az őrsöddel, a csapatoddal, Budapestről és vidékről...

— a BKV sűríti csillebérci járatait és a kerületekből iránybuszok indulnak...

— több vidéki városból Pajtás-buszokat indít az Express-iroda. Máris jelentkezhetsz...

— a csillebérci postán alkalmi bélyegzőt használnak...

— féláron vásárolhatsz játékokat...

Ezen a napon, szeptember 17-én — vasárnap — reggel nyolc órától délután hat óráig egymást érik a különleges műsorok!

Azt hiszed, hogy most már pontosan tudod:

Milyen nap a Pajtás-nap?

Tévedsz, hiszen még fogalmad sincs a programjáról!

A SPORT ÉRDEKEL?

a Bérczy—Müller páros vezényszavára tévétornázhatsz; válogatott kapusoknak rúghatsz tizenegyest; világ- és Európa-bajnokokkal pingpongozhatsz; részt vehetsz Ádi fergeteges sportjátékában!

FILMET AKARSZ NÉZNI?

a Pannónia Filmstúdió rajz- és bábfilmjein mulathatsz, reggeltől estig, a parancsnoki épületben!

SZERETED A DIVATOT?

a Centrum Úttörő Áruház műsoros divatbemutatót tart!

REJTVÉNYT AKARSZ FEJTENI?

ezer darab borítékban sok ezer rejtvény vár, csak találd meg, fejtsd meg, dobd be, és nyerhetsz!

ISMERED
A KEDVES ISMERŐSÖKET?

ha találkozni, beszélni akarsz velük, a Vörös Csillag altáborban félóránként más és más vár rád!

KÍVÁNCSI VAGY
SZERKESZTŐSÉGÜNKRE?

a Kozmosz altáborban megnézheted az újságkészítést; megrajzolhatod a Pajtás egyik későbbi címlapját; mókás fotót készítünk rólad a helyszínen megkaphatod.

SZERETED KAJLÁT?

a Három láng altáborban „modellt" áll neked; megformázhatod mindenféle anyagból és hazaviheted; a Kajla-készítő műhely zsürielnöke Dargay Attila lesz.

ÁLLATKERTI SÉTÁT AKARSZ?

a veszprémi állatkertből kisoroszlánok érkeznek.

SZÍNHÁZBA KÍVÁNKOZOL?

a szabadtéri színpadon lép fel az Állami Bábszínház; utána jön a Rajkó-zenekar, úttörő táncosok és citerások.

AKARSZ ZENÉT HALLGATNI
ÉS TÁNCOLNI?

B. Tóth László délutáni disco-műsora sokat ígér.

SZERETSZ UTAZNI,
VILÁGOT LÁTNI?

az Express Ifjúsági és Diák Utazási Iroda „vendégeként" bebarangolhatod a világot. S ha nagyon ügyes vagy, több napos belföldi utazást is nyerhetsz, magadnak és szüleidnek.

TE IS PIRAMIS-RAJONGÓ VAGY?

a szabadtéri színpadon délután meghallgathatod a Piramis-együttes koncertjét, s megtanulhatod új dalukat, amit erre a napra írtak, „A mi világunkért" címmel.

VÉGÜL AKARSZ
EGY MARADANDÓ EMLÉKET?

akkor gyere sima, egyszínű pólóban — vagy hozzál magaddal egy ilyet —, mert a helyszínen rávasaltathatod a Pajtás-nap emblémáját. Csak annak lehet ilyen pólója, aki eljön a Pajtás-napra, a Csillebérci Úttörő Nagytáborba.

Most már sejted, hogy

Milyen nap a Pajtás-nap?

Akkor a viszontlátásra szeptember 17-én!

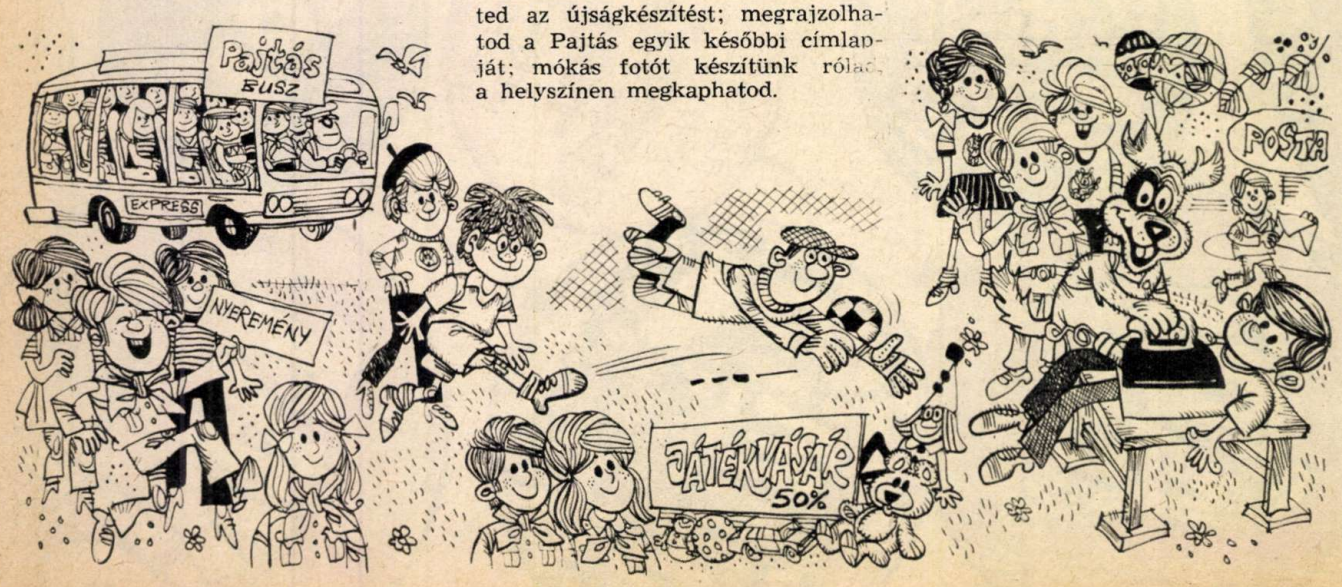

PAJTÁS

KEDVES ISMERŐS

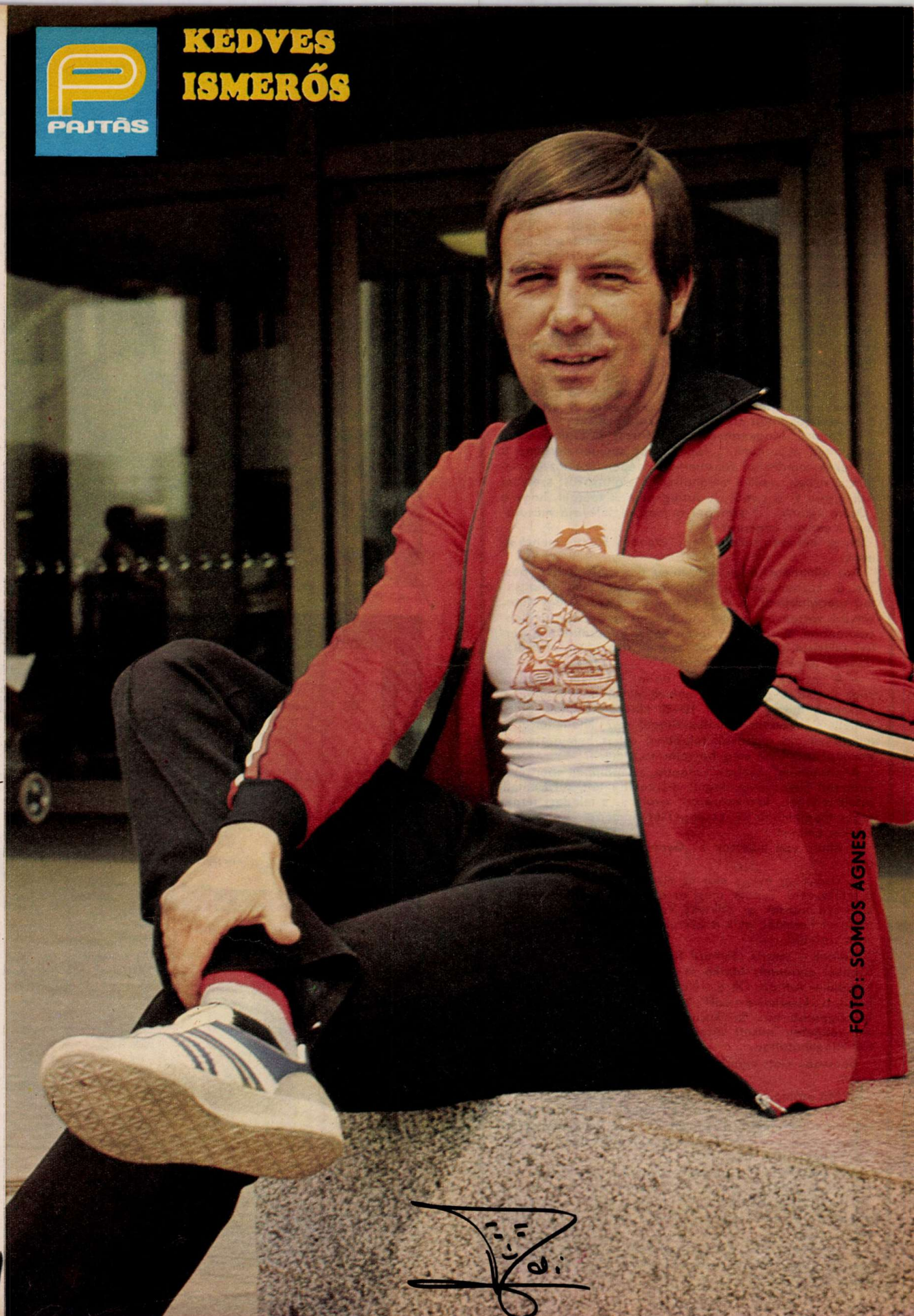

FOTO: SOMOS ÁGNES

ÁDI

Néhány hónapja történt, hogy a berlini Köztársasági Palotában vendégként részt vehettem a Frösi – NDK-beli testvérlapunk – huszonötödik „születésnapján". Amikor megláttam a színes kavalkád és gyerekbál mókamesterét, fáradhatatlan varázslóját és motorját, csaknem hangosan felkiáltottam:

– Nini, hiszen ez Ádi!

Ő a mindenkori játékvezetője a „Gyere velünk, csináld velünk, csináld jobban!" sportvetélkedőknek, s ezeket az NDK-ból átvett adásokat sokszor látjuk vasárnap délelőttönként a magyar televízióban.

Szünetben alig tudtam Ádit kihámozni a berlini gyerekek gyűrűjéből. De ő könnyedén megoldotta a dolgot: villámsebesen írta-rajzolta tréfás autogramjait, s közben a gyerekfejek fölött átkiabálva diskurált velem:

– Pajtás? Magyarország?... Tavaly a családommal Balatonon nyaraltunk, s legnagyobb meglepetésemre a gyerekek mindenhol felismertek! Szépen tempózva úsztam a vízben, amikor meghallom a kiáltásokat: szervusz Ádi, gyere ki a vízből... Addig nem is tudtam, hogy a „Gyere velünk..." szerepel a magyar televízió műsorában, s ennyire népszerű.

Nagy nehezen sikerült egy csendes zugba menekülnünk.

Ádi elmondta, hogy eredetileg tisztviselő volt a postán, de közben sportolt, futott, tagja volt az NDK hadsereg sportklubjának, s vagy tizenöt évvel ezelőtt egy nemzetközi versenyen bajnokságot nyert a budapesti Népstadionban. A sportolás révén került kapcsolatba a berlini televízió gyermekműsoraival, s azóta műsorvezető, riporter, játékmester – minden!

– A sportot nem hagytam abba. Ha nem szaladom vagy úszom le a napi adagomat, akkor nem találom a helyemet. Itthon naponta 10–20 kilométert futok, Balatonlellén „beértem" minden reggel 6–7 kilométerrel – mondta, majd a székről felugorva azt is bemutatta: mi mindent sportolna még, ha volna rá ideje.

A pantomim „nyelvén" csupán, színpompás sportrevüt varázsolt elém: távgyalogolt, diszkoszt vetett, súlyt emelt, futott a jégen, kerékpározott, vívott... s mindezt fergeteges megjelenítő képességgel és humorral. Ádi vérbeli játékos ember!

– Mióta van műsoron a „Gyere velünk..." – kérdeztem.

– Tizennégy éve, s már az első adásban is én voltam a játékvezető. Tudom, most az a kérdés következik, hogy kitől származnak az ötletek? Velem együtt olyan jó humorú emberektől, akik a gyerekeket és a sportot egyformán szeretik!

Ádinak – vagyis Gerhard Adolphnak – két fia van: a tizenkét esztendős Marko és a kilenc éves – focistának készülő – Adrian. Ők a tréfás sportfeladatok első kipróbálói, a „kísérleti nyuszik", s egyben a papa műsorainak legszigorúbb házi kritikusai. Lehet dolguk elég, hiszen Ádi rengeteg műsort vezet a televízióban, s az ötletekből kifogyhatatlan.

Búcsúzás előtt mondtam, hogy nekem is volna egy ötletem:

– Mit szólna ahhoz, ha megkérném: szeptember 17-én a Pajtás-napon jöjjön és a Csillebérci Nagytábor sportpályáján legyen Ádi a magyar gyerekek vendége, s rendezzen nekik egy „Gyere velünk, csináld velünk..." műsort? Elfogadja a meghívást?

Ádi felpattant, öt perc gondolkodási időt kért, s elviharzott az öltözők felé. Két perc sem telt el, máris jött vissza, s piros tréningruhája alatt a tőlem ajándékba kapott Pajtás-trikót viselte. Kihúzta magát, s úgy mondta:

– Most már én is a Pajtáshoz tartozom! Megígérem, s meg is tartom, hogy szeptember 17-én ott leszek Csillebércen!

S. Á.

JÁTSZÓTÉR

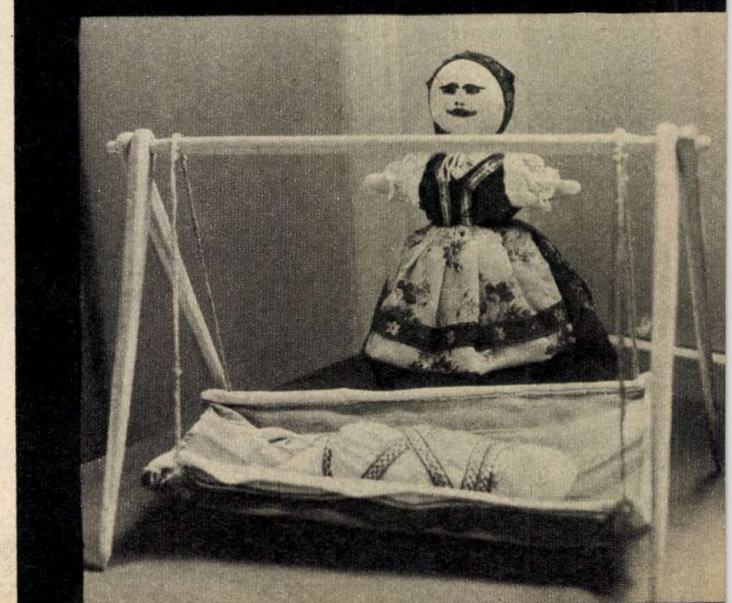

A MÚZEUMBAN

A bajai Türr István Múzeumban vonzóan újszerű módon rendeztek érdekes kiállítást különböző népi gyermekjátékokból, ahol egyaránt helyet kaptak felnőtt képzőművészek, például Nagy Kristóf, Nagy Sándor, Bíró Ferenc művei — a rönkből faragott libikóka, a különböző, fából készített állatfigurák, a kukorica-ökröcske, a tésztából sütött babák —, és a gyerekek, a hetedikes Kaiser József, a harmadikos Horváth Zsuzsa és Mécs Balázs alkotásai: a fapapucs szerű korcsolya és társaik.

Nemcsak ezért volt újszerű ez a kiállítás. A megnyitó napján felnőtt népművészek tanították játékkészítésre a látogatókat, szülőket, gyerekeket egyaránt. A legjobban sikerült új játékok is helyet kaptak a tárlaton. Az a lehetőség, hogy a gyerekek a helyszínen készített alkotásaikat azon nyomban viszontláthatták a kiállításon, megsokszorozta alkotó kedvüket, felélénkítette fantáziájukat.

A legérdekesebb, és talán leginkább követésre méltó újítás azonban mégis az volt, hogy a gyerekek kipróbálhatták a játékokat, kedvükre szórakozhattak a hintával, a háromkerekű fakerékpárral, a bölcsőhintával, meglovagolhatták a faállatokat, tologathatták a kerekes járókát. Látogatásunkkor éppen a bajai Fehér utcai óvodások lepték el a „játszóteret". Zsivajgó hancúrozásuk élénkebben vallott a kiállításról, mint a legszebben fogalmazott méltatás.

b. f.

Fotó: Gaál Zoltán

Fapapucs-korcsolya és kukorica-ökröcske. Az előbbit gyerek, az utóbbit felnőtt készítette. Mindkettő egyformán ötletes, egyszerűségében is megkapó játék

A bölcsőt ringató babafigura jellegzetesen szobába illő játék, míg a rönkből készült űrhajó a játszóterek kedvelt darabja

Kedves, játékos formája teszi vonzóvá a háromkerekű fakerékpárt, amelynek kormányrésze egy ló fejére, nyakára emlékeztet

új tanévben új cipőben

ŐSZI GYERMEKCIPŐK GAZDAG VÁLASZTÉKA SZAKÜZLETEINKBEN

VII., LENIN KRT. 47.
V., VÁCI U. 28.
XII., ALKOTÁS U. 1.

FŐVÁROSI CIPŐBOLT

GYŐRI Keksz

MI IS SZERETJÜK A Dr. Oetker PUDINGOT!

HA A PÓLÓM BESZÉLNI TUDNA

A Pajtás 1978. április 27-i számában riportösszeállítást közöltünk és pályázatot hirdettünk „Ha a pólóm beszélni tudna" címmel. Sok jó pályamű érkezett cikkünk és felhívásunk nyomán. „Beszélő" könyvek, székek, asztalok, táskák és kesztyűk, az emberi munka százféle termékének történeteit őrzik a sorok.

Ha a kenyér beszélni tudna címmel Bondor Erika írja Lábodról: „Az asztalon egy ropogós piros kenyér és egy búzaszem. Egy óriási folyamat első és lényegében utolsó állomása. Mennyi ember nehéz munkájának gyümölcse az, hogy megszeghetem ezt az illatos kenyeret! Tárolás a magtárban, a föld felszántása, szállítás, vetés... vegyszerezés, aratás... Húsz műveletet soroltam fel „kapásból", de mennyi-mennyi marad ki így is. A gépek, alkatrészek készítői, az olajbányászok, a gabona nemesítők munkájáról itt nem is szólhatok... Megvallom, amíg a Pajtásban nem olvastam a pályázatot, nem nagyon gondolkodtam egy-egy termék útján. Ezentúl jobban körülnézek, ha felveszek egy új ruhát, ha beleharapok egy almába..."

Ha a kesztyűm beszélni tudna címmel Szefcsik Gizella írja Harkányból: „Édesapámmal elmentünk a kesztyűgyárba megnézni, hogyan készül a jó meleg kesztyű. Még be sem léptünk az épületbe, amikor teherszállító kocsi állt meg a bőrraktár előtt. A raktárban színes sertés, juh, és marhabőrök tucatjai sorakoztak a polcokon. Benn a gyárban először a présgépet néztük meg. A gépek alá helyezett bőrökből gyorsan nyomták a négyujjas kesztyűket. A szabászat termében nők és férfiak fürgén, ügyesen szabták a kesztyűkre az ötödik ujjat. Innen a kesztyűket a varrodába vitték, ahol varrógépek százain dolgoztak, velük szemben a már összevarrt anyagba ragasztották a bélést. Eszembe jutott az én jó meleg kesztyűm, amelyhez hasonlót itt számtalant láthattam. És a munka itt még mindig nem ért véget..."

Szefcsik Gizi színes bőrdarabkákkal és parányi kesztyűkkel díszített sorai után érdemes belelapozni abba a kis albumba, amit Hegedűs Melinda herendi úttörő állított össze, Ha a csészém beszélni tudna címmel. Lehetetlen idézni a gyár történetét, a munkafolyamatok gazdagságát és mindazt, amit Melinda felsorolt, hiszen még a mókusszőrből készült ecsetekre, a festékekre, köztük az évi körülbelül húsz kiló valódi aranyporra is kitért. Munkájából kiderült, hogy szereti Herendet, ismeri a munkát, amely híressé tette lakóhelye nevét.

„Ne koptass többet, mert a végén kilyukadok!" – így kezdi Bárdos Anna barcsi olvasónk a beszélő farmer történetét. Novák Adrienne Tatáról negyvenkét folyamatot ír le a színes Pajtás készítéséről (nyomdásztól érdeklődött), mégis így sóhajt a levélben: „Ki tudja, hol kötnék ki, ha egy-egy folyamatot teljesen leírnék!" Minda András biatorbágyi olvasónk a bútorkészítésről ír. „Azt hiszem hozzám hasonlóan sok gyerek most tudta meg, és most gondolkodott először azon, hogy egy ruhadarab, vagy bármilyen tárgy hány ember munkájával válik használhatóvá..."

Igen, a pályamunkák is bizonyítják, hogy érdemes volt föltenni a kérdést! S megérte a pályázóknak is, hiszen nemcsak szavakba önthették gondolataikat, hanem közülük harmincan Pajtás-trikót is nyertek.

A nyertesek, a legjobb pályaművek szerzői a következők: Bondor Erika, 7551 Lábod, Deák F. u. 34; Szefcsik Gizella, 7815 Harkány, József Attila u. 6; Hegedüs Melinda, 8440 Herend, Fasor u. 8; Bárdos Anna, 7570 Barcs, Barátság u. 23; Keserű Erika, 4025 Debrecen, Petőfi tér 10; Novák Adrienne, 2890 Tata, II. Baji út 35/3; Minda András, 2051 Biatorbágy, Táncsics M. u. 30; Vajda Szilvia, 8360 Keszthely, Béri Balogh Ádám u. 7; Sinkovits Angéla, 9495 Kopháza, Vasút utca 103; Mágó Judit, 8000 Székesfehérvár, Velinszky László u. 13; Szabó Ildikó, 6760 Kistelek, Tisza u. 31; Rezsnyák Ágnes, 2840 Oroszlány, Április 4. út 5; Szabó Veronika, 6600 Szentes, Drahos I. u. 5; Nagyistók Mária, 6640 Csongrád, Damjanich u. 36; Zömbik János és Zömbik István, 8000 Székesfehérvár, Selyem u. 34; Tuboly Ágnes, 8800 Nagykanizsa, Kisrácz u. 14; Jerkó Éva, 9330 Kapuvár, Béke u. 19; Oláh Imre, 3965 Kisrozvágy, Csákány Ágnes, 3533 Miskolc, Könyves K. u. 5; Ördögh Éva, 6791 Szeged, III. ker. Felszabadulás u. 60; Tajcs Marianna, 1202 Budapest, Felvidék u. 66; Gellén András, 4028 Debrecen, Laktanya u. 40; Márton Ágnes, 3600 Ózd, II., Münnich F. u. 3/b; Hollósi Timea, 1124 Budapest, XII., Fodor utca 88; Kozma Attila, 2500 Esztergom, Aradi tér 2/b; Szakács Erzsébet, 6328 Dunapataj, Munkácsy u. 26; Németh Zoltán, 3300 Eger, Felszabadulás tér 1; Knáb Gabriella, 2510 Dorog, Esztergomi u. 39; Kluber Hedvig, 1124 Budapest, Németvölgyi u. 91/d.

A nyereményeket postán küldjük el.

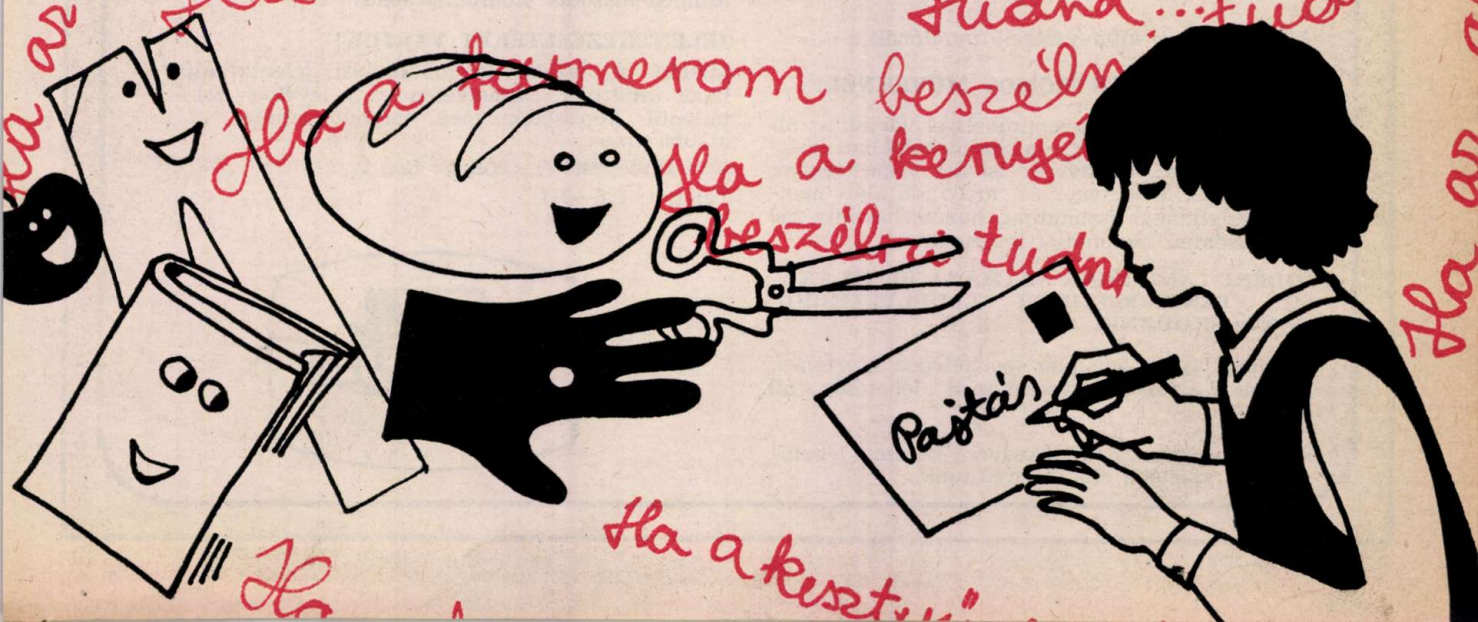

GYEREKEK!

Vége a vakációnak,
de szabad időtöket
töltsétek továbbra is
a **VIDÁM PARKBAN!**

NYITVA:
mindennap 10–20 óráig

FIGYELEM!

A Mélyépítő Vállalat
1979–1980-as oktatási évre beiskoláz:
ács-állványozó,
kőműves és építőgép-szerelő
szakmákra
általános iskolát végzett
fiatalokat.

Tanulóotthonban
díjmentes elhelyezésről gondoskodunk!

Az ács-állványozó
és kőműves szakmákra jelentkezőknek
a társadalmi ösztöndíjjal együtt
havi 800,– Ft-ot fizetünk,
az építőgép-szerelők
havi ösztöndíjának összege 560,– Ft.

MÉLYÉPÍTŐ V.

Jelentkezés:
Mélyépítő
Vállalat
munkaügyi
osztálya,

Budapest V.,
Rosenberg hp.
u. 16. III. em. 211.

FIÚK!

Jelentkezzetek villanyszerelő tanulónak a

BUDAPESTI ELEKTROMOS MŰVEKNÉL!

Korszerűen felszerelt tanműhellyel várjuk az általános iskolát végzett és a középiskolákban érettségizett fiúkat. Képzés az iskolai végzettségnek megfelelően 3, illetve 2 év, mely idő alatt nemcsak tanulmányi ösztöndíjat, hanem havonta 250 Ft társadalmi ösztöndíjat is adunk.

VIDÉKI TANULÓINK SZÁMÁRA BENTLAKÁSOS TANULÓOTTHONI ELHELYEZÉSRŐL GONDOSKODUNK.

Budapest egyik legszebb sporttelepén sportolási, klubhelyiségünkben szórakozási lehetőség áll rendelkezésre.

Szakmunkásvizsga után kedvező kereseti lehetőséget és szociális ellátást nyújtunk.

MUNKÁSSZÁLLÓNK, BALATONI, DUNAI ÉS HEGYVIDÉKI ÜDÜLŐNK VAN.

Minden második szombat szabad!

JELENTKEZÉSETEKET VÁRJUK!

Mielőtt az iskolai továbbtanulási jelentkezési lapot kitöltitek, személyesen vagy levélben feltétlenül keressétek meg tanműhelyünket az alábbi címen:

1065 Budapest VI., Weiner Leó u. 7.
Telefon: 126—011

BUDAPESTI ELMŰ 1893
ELEKTROMOS MŰVEK
1132. XIII. VÁCI ÚT 72-74.

KEMÉNYKALAP ÉS KRUMPLIORR

Színes magyar gyermekfilm
Rendezte: BÁCSKAI LAURÓ ISTVÁN
Főszereplők: Alfonzó, Kovács Krisztián, Berkes Gábor, Haumann Péter, Páger Antal és Rajz János
„ITT VAN, MEGJÖTT BAGAMÉRI! A FAGYLALTJÁT MAGA MÉRI!"

1. kép

Kisrece, Süle, Jóska és Karcsi szeretné megalapítani a Hörömpő cirkuszt, ahol majd mindnyájan világszámmal lépnek fel. A cirkusz fő attrakciója természetesen Kisrece lenne, művésznevén Rozmaring, a bohóc. A hiányzó vadállatokat egyelőre csak egy oroszlános plakát helyettesíti.

2. kép

Kisrece azt indítványozza, ha már van vadállat, kellene hozzá a hangja is. Elindulnak hát az állatkertbe, hogy „ellopják" az oroszlán üvöltését. Közben valódi lopások is történnek: valaki elcsente a majmokat. Az igazgató kétségbeesik, hiszen a múlt héten eltűnt az óriáskígyó is.
A majomlopással a fiúkat gyanúsítják.

3. kép

Kisrece, Karcsi, Süle és Jóska elhatározza, hogy megkeresi az igazi tolvajt, így tisztázhatják magukat a hamis vád alól. Gyorsan beszereznek egy igazán félelmetes véreb — helyett — egy tacskót. Indulhat a nyomozás.

1

2

4

3

6

5

4. kép

A lopásról azonban Bagaméri, az elátkozott fagylaltárus is értesül. Kihallgatja a fiúkat, s mivel ő szeretné felvenni a majmok megtalálójának járó jutalmat, nyomozni kezd.

5. kép

Bagaméri különféle álruhában indul a tolvaj nyomába: nagymamának, tűzoltónak, ápolónak, majd afrikai vadásznak álcázza magát, hogy fel ne ismerjék. Kisrecééknek azonban több szerencséjük van. A fagylaltost, úgy látszik, mégis nyomhatja valamilyen átok . . .

6. kép

A négy fiú hihetetlen kalandok során megtalálja az igazi tolvajt, és elérkezik a cirkuszi előadás napja is. Az udvaron rögtönzött cirkuszban ott van a környék apraja-nagyja és lelkesen tapsol a szereplőknek. A legnagyobb világszámnak mégis Bagaméri és az ő fagylaltja bizonyul. Ezen az estén megszabadul minden átoktól.

Augusztus 31-től a mozik műsorán!

ÚJ TÁBOR A HEGYEKBEN

Brennbergbánya előtt, néhány kilométerre Soprontól sorompó állított meg bennünket. A Győr-Sopron megyei úttörők vezetőképző tábora nemrég épült fel 45 millió forintos költséggel. Egyszerre 200 úttörő tanult és nyaralt itt.

A napsütötte téren úttörőkkel találkoztunk. A délelőtti foglalkozás egyik befejező részeként dalt tanultak, vidám séta közben. A soproniak egyik csoportja: Polacsek Tamás, Pete László és Gáspár Tamás a nemrég lezajlott akadályversenyről beszéltek.

– Határőrök is jöttek, érdekes dolgokat tanultunk tőlük. Különösen a jól kiképzett kutyák tetszettek. Mindent megcsináltak, amit a gazdájuk parancsolt – mondta Pete Laci.

A gyerekek vidáman, jó hangulatban tölthetnek 10–10 napot a soproni hegyek között.

A XIV. nyári úttörőolimpia országos döntőit Tatán rendezték meg június 22. és 27. között. A varázslatos szépségű Öreg-tó, az ideális versenyfeltételeket biztosító tatai edzőtábor, a müncheni olimpiai úszómedence pontos mása: a Fényes-fürdő, méltó színtere volt

XIV. NYÁRI ÚTTÖRŐ-OLIMPIA

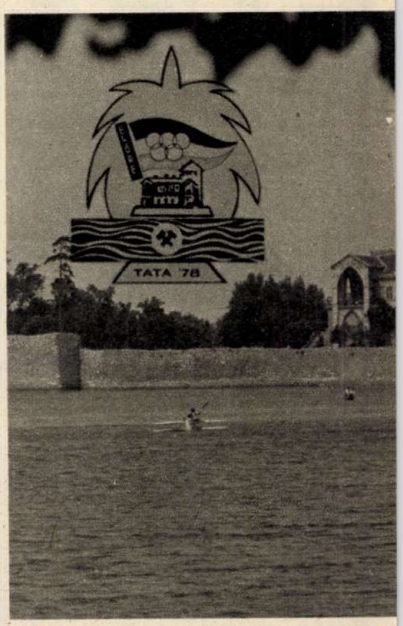

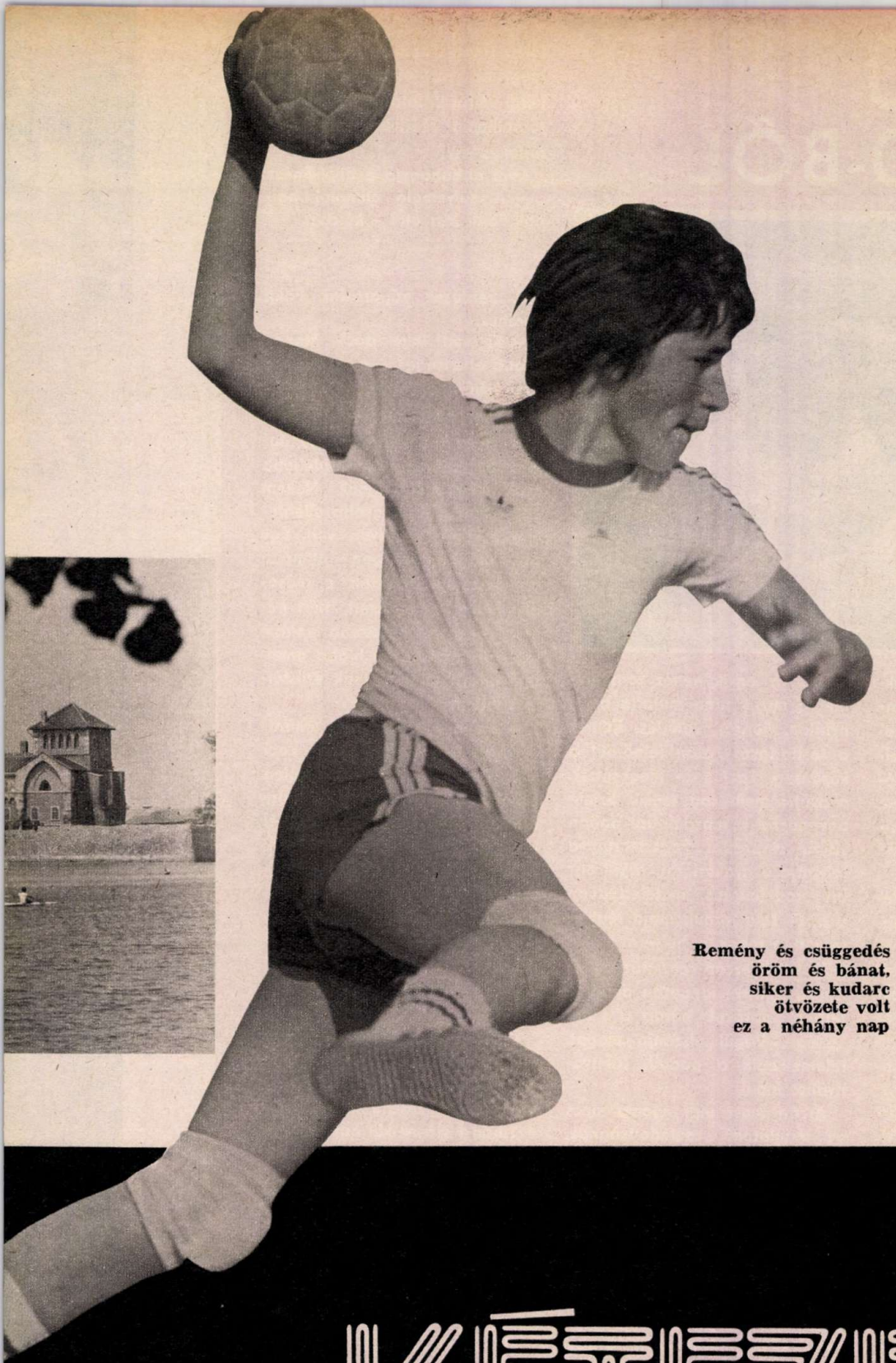

Remény és csüggedés öröm és bánat, siker és kudarc ötvözete volt ez a néhány nap

KÉTEZREN FŐSZEREPBEN

a küzdelmeknek. Tíz sportágban, ezúttal első ízben két kategóriában és két korcsoportban, mintegy kétezren versenyeztek.

Nagyszerű eredmények, barátságok, élmények születtek e néhány nap alatt. „Öreg" úttörő-olimpiai csúcsokat javítottak meg az atléták, felnőtt világversenyre illő gyakorlatokat mutattak be a leány tornászok, egy új sportág, a „vízikézilabda" megszületésénél tanúskodhattunk a medence partján. Nyugodtan mondhatjuk, minden résztvevő főszerepet játszott, egész éves rendszeres, folyamatos sporttevékenységét itt koronázta meg — függetlenül attól, hogy milyen eredményt ért el a versenyen. A rendezők különböző gyárlátogatások, kirándulások szervezésével gondoskodtak arról, hogy mindenki alaposabban megismerje Komárom megyét, ízelítőt kapjon az itt élők mindennapjaiból, mindent megtettek azért, hogy az ország különböző pontjairól ide érkezett fiatal sportolók zavartalanul versenyezzenek, tapasztalatokkal gazdagon megpakolva, szép emlékekkel érkezzenek haza. Az úttörő sportolók, viszonzásképpen, izgalmas, színvonalas versenyeket vívtak.

A XIV. nyári úttörő-olimpia eredményeit következő számunkban közöljük.

EGY FIÚ A 2000-BŐL

Tihanyi Endre, az egykori sokszoros bajnok, válogatott tornász, mint mindig, ezúttal is korán ébredt. Szokása szerint, elindult, hogy körbejárja a hálószobákat, megnézze tanítványait, betakargassa őket, minél zavartalanabbul, jobban kipihenhessék magukat a verseny előtt.

Már az első szobában meglepetés fogadta. Kovács Laci, legjobb tornásza, felhúzott térdekkel kuporgott az ágyon, és a tatai rendezőktől kapott ajándékcsomag darabjait rakosgatta különböző kupacokba.

– Mit csinálsz hajnalban, Laci?

– Tudja, Bandi bácsi, én akárhová megyek vidékre, mindig viszek valamilyen ajándékot a testvéreimnek, a szüleimnek. Most éppen igazságosan próbálom szétosztani, amit én kaptam, de sehogyan sem sikerül.

– Melyik a te részed?

– Magamnak nem teszek félre semmit, akkor a többieknek kevesebb jutna.

– Aludj inkább, még korán van, ma nagy verseny vár rád, ráadásul esélyes is vagy. Izgulsz?

– Nagyon. Mindenképpen győzni szeretnék.

*

A hangszóróból halkan, de tisztán érthetően hallatszott:

– Felkészül Kovács, a budapesti Csata utcai általános iskola tanulója.

Laci az egyik nehéz tornaelemet a másik után mutatja be a nyújtón. Forgás, vetődés. Remek a testtartása. Aztán felhördül a közönség, Laci keze megcsúszik, a nyújtó mellé fog, leesik. Szinte ugyanazzal a mozdulattal pattan vissza a szerre. Fogcsikorgatva folytatja a gyakorlatot, végül egy bravúros leugrás, tisztelettudóan a bírók felé fordul, majd fegyelmezetten megy a helyére.

Az edző arcán rángatóznak az izmok, ujjaival idegesen dobol a térdén, aprókat harap a szája szélébe. Végül elszánja magát, felemelkedik a padról, tanítványához indul.

Arcán most már nyoma sincs az indulatnak, csalódottságnak.

Mire a padon kuporgó fiúhoz ér, Laci már tenyerébe temetett arccal zokog.

– Nyugodj meg Lacikám – próbálja vigasztalni. – A sport ilyen. Egy rossz mozdulat, és kárbavész sok hónapos munka. Hidd el, ez mindenképpen előfordulhat. Még a legjobbakkal is. Éppen ezért kell még alaposabban készülni, hogy az ilyen pillanatok minél ritkábbak legyenek. Ne sírjál, nyersz te még jócskán versenyt.

– De úttörő-olimpiát soha! Jövőre már nem indulhatok.

Hiába simogatja az edző Laci fejét, hiába próbálja megnyugtatni, tanítványa vigasztalhatatlan.

– Tudod mit? – derül fel hirtelen Tihanyi arca. – Délután elmegyünk az olimpiai klubba, Földi Imrével találkoznak az úttörőolimpia résztvevői. Biztosan érdekes lesz.

Laci abbahagyja a hüppögést.

– A súlyemelő olimpiai bajnok Földi lesz ott? – kérdezi.

*

A kérdések záporoztak Földi Imréhez.

– Ki volt Imre bácsi legnagyobb ellensége? – kiabálta egy zömök fiú ágaskodva.

– Ellenségem nem volt. Tudod, a mi sportágunkban, de gondolom a többiben is, legfeljebb csak ellenfelek vannak. Nekem egyébként a legnagyobb ellenfelem a saját testsúlyom volt. Egy sor világbajnokságon, olimpiai bajnokságon szorultam a második helyre csak azért, mert néhány dekával nehezebb voltam vetélytársamnál, így hiába emeltem annyit mint ő, csak ezüstérmes lettem.

– És nem csüggedt el emiatt? – kérdezte tétován Kovács Laci.

– Nem, éppen ellenkezőleg. Még többet gyakoroltam, hogy erősebb legyek a többieknél, hogy simán legyőzzem őket, hogy ne a testsúlyom döntse el a versenyt.

Laci edzője füléhez hajolt.

– Otthon mikor kezdjük el az edzéseket?

– Hazaérkezésünk után másnap.

– Az jó lesz. Ezt a nyújtógyakorlatot tökéletesen akarom tudni. Biztosan az volt a baj . . . – kezdett magyarázni edzőjének.

Tihanyi szó nélkül hallgatta tanítványát, némán figyelte mozdulatait, amint ott ülve, szinte bemutatta ismét egész gyakorlatát. A baráti találkozó végén Tihanyi hosszú ideig szorongatta Földi Imre kezét.

– Köszönöm, nagyon köszönöm, Imre!

Az olimpiai bajnok kicsit értetlenül fogadta a köszönetet. Aztán, amikor meglátta, hogy mint rohan Tihanyi vissza az egyik fiúhoz, és miképpen indul**nak el gesztikulálva,** meg-megállva, egy-egy tornászmozdulatot mimelve, mindent megértett. Elmosolyodott, homlokára tolta napszemüvegét és megújult erővel kanyarította a nevét az autogramkérők papírjaira.

Az atléták versenyszámai
álltak az idén is
az úttörő-olimpia
középpontjában

A fiú tornászok B-kategóriájában
a II. korcsoportban jól szerepeltek
a debreceni Bányai J. iskola
versenyzői

Hosszú szünet után
Tatán, a Fényes-fürdőben,
végre ismét szerepelt az úszás
az úttörő-olimpia
gazdag műsorán

TATA '78

KÉTEZREN FŐSZEREPBEN

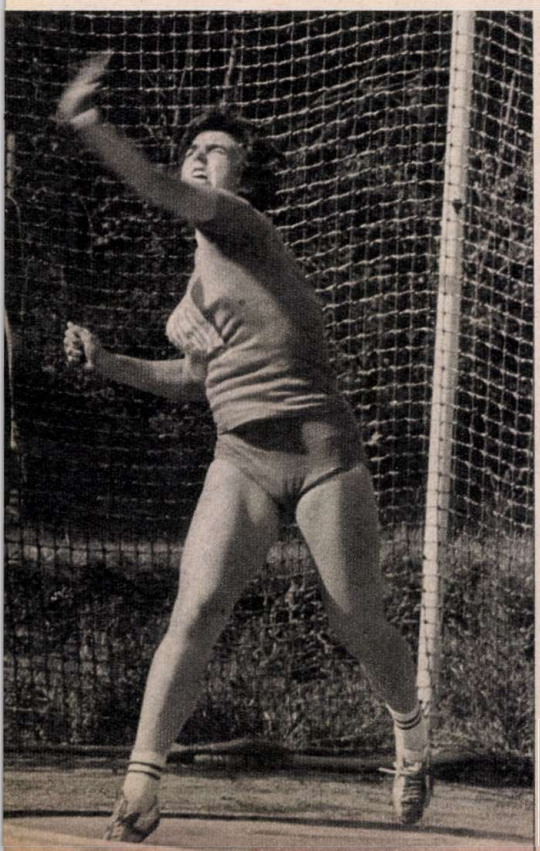

A kiskunlacházai Szöllősi Judit
nagyszerű új úttörő-olimpiai
csúccsal nyerte a súlylökést

Így köszöntötték szurkolóik
a kecskeméti röplabdázókat a zala-
egerszegiek elleni győzelmük után

KÉTEZREN FŐSZEREPBEN

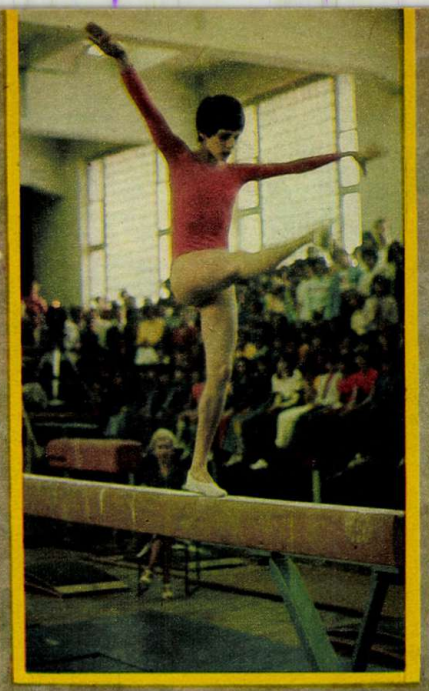

A békéscsabai Kalmár Zsuzsa a felnőtt válogatott tagja, nyerte a lányok összetett viadalát

A B-kategóriában a győztesek eredményeit alapcsúcsnak nyilvánították

Labdarúgásban ezúttal a vidéki együttesek játszották a főszerepet

Összeállította: Bőcs Ferenc
Szalay Béla

A Pajtásban és a magazinokban olvastuk...

ZÖLD RÓZSI

Kaptam írásbeli értesítést, hogy felvettek a gimnáziumba. Nagyon szép helyen van az iskola, biztosan jól fogom ott érezni magam. Köszönöm, hogy érdeklődtek utánam. Levelet is kaptam olyanoktól, akik olvastak rólam. Az egyik olyan gyerek, akivel egy osztályba fogok járni, siófoki. Ezenkívül egy győri szocialista brigád ötszáz forintot küldött a beiskolázásomra.

Apukám a kórházi kezelés után kicsit jobban van, anyukám viszont fekvőbeteg. Ők is köszönetüket és üdvözletüket küldik önöknek.

Zöld Rozália, Kéthely

VINCÉVEL BAJ VAN?

Vászondi Vince koppánymonostori tanuló ügyében az alábbi tájékoztatást adom:

A Vince felmentését megvitató tantestületi megbeszélés döntést hozott arról is, hogy mi legyen a tanuló további sorsa. A határozat értelmében heti két alkalommal 2—2 órában az iskola pedagógusai vállalták a felkészítést az év végi osztályozó vizsgára.

A korrepetálás eredménnyel járt, 1978. június 2-án Vince eredményes osztályozó vizsgát tett, és ezzel befejezte a 7. osztályt.

Mivel felmentése csak az 1977—78-as tanévre szólt — valamint édesanyja kérését is figyelembe véve — mindennapos iskolába járással folytathatja a 8. osztályt a koppánymonostori általános iskolában.

Németh Józsefné, osztályvezető, Komárom Városi Tanács VB művelődési osztálya

VOLT EGYSZER EGY NÉP

Sokan azt gondolják, hogy az indiánok élet inkább a fiúkat érdekli. Pedig nem így van. Több barátnőmmel beszéltem erről az írásról. Ők is olvasták, meg is lepődtek a cikk olvasásakor, hiszen az indiánok a legtöbb gyerek képzeletében prérin vágtató harcosok.

Az ismeretlen világ, az ősi indián kultúra néhány lapon feltárult előttünk. A vallásukról írott információ volt talán a legdöbbenetesebb. A primitív szokás, a Napisten elé helyezett fiatal szívek...

Úgy gondolom, a cikk olvasói szemében ezután az igazi indián hősök azok az emberek lesznek, akik védték és fejlesztették a maják kultúráját. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy ezután nem olvasunk indián regényeket.

Nagy Annamária, Tápiószele

TI KÉRDEZTEK — MI VÁLASZOLUNK

Ez a sorozatcím mindig tetszett nekem. Nem csak az izgatott, hogy egy-egy kérdésre milyen választ kapnak a gyerekek, hanem az is, hogy mit kérdeznek. Én ezzel lemérem, hogy a hasonló korú gyerekeknek milyen a fantáziájuk, mi érdekli őket. Összehasonlítom az érdeklődési körünket. Ráadásul sokat tanulok.

Nemes Mária, Tiszakeszi

AJÁNDÉK, DÍSZ, JELVÉNY

A magazint lapozva felfigyeltem a Kajla-kutyás jelvényre. Nagyon örülök neki, hiszen ennek nagy hasznát vehetik a Pajtás terjesztők, sőt a tudósítók is. Akik csak levélből ismerik egymást, azok — ha elkészítik és kitűzik a jelvényt — hamarabb összeismerkedhetnek egy-egy találkozón.

Varga Mária, Bácsalmás

KEDVENC EGYÜTTESEM

Rendszeresen járok előadóestekre a sportcsarnokba, ahol már sok együttessel és táncdalénekessel ismerkedtem meg. Örültem, hogy a Napsugár '78-ban az ABBA együttest láthatom. Szerettem volna még rövid híreket, néhány fotót gyerekekről, csapatokról. Tudom, hogy minden a magazinba sem férhet, de még egy kívánságom lenne: ha egy-egy táj turista útjait bemutatnák, annak sokan hasznát vennénk.

Bus Szilveszter, Tatabánya

NYAKKENDŐS NAPTÁR

Nagyon jó segítséget nyújt az őrs- és ifivezetőknek. Útmutatása alapján rövid műsorokkal is időben készülhetnek egy-egy évfordulóra. Segítségével jobban átlátható az egész évi program. Mint volt őrsvezető, javaslom az őrsöknek, hogy ne csak e szerint a naptár szerint dolgozzanak, hanem kérdezzék meg a tagokat: milyen foglalkozásokat szeretnének, hiszen a program bővíthető.

Varga Marianna, Jászberény

„SEREMOS COMO EL CHE"

Júniusban megvettem a Pajtás nyári különkiadását, de akkor csak átlapoztam, mert nem volt időm olvasni. Táborba készülődtem. Most, hogy alaposabban elolvastam a magazint, örömmel láttam, hogy a XI. VIT országáról is írtak. A kubai gyerekek élete mindig érdekelt.

Madarász Béla, Tata II.

A GRUNDNAK TÖRVÉNYE VAN

Ezt a Napsugárban olvastam, és nagyon tetszett, hiszen én ötödikes vagyok, és Nemecsek meg a mai városi gyerekek történeteit szívesen olvasom. A Pajtás különkiadása elejétől a végéig igazán jó, az ABBA együttes képének is nagyon megörültem.

Szalaga Irén, Tiszanagyfalu

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes: FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat

Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Szerkesztőség: Budapest Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987, 321-988, 321-989.

Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1965 Telefon: 116-660

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: Egész évre 72 Ft. I. félévre 40 Ft, II. félévre 32 Ft.

78.2511 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest Rotációs mélynyomás

Felelős vezető: SOPRONI BÉLA vezérigazgató

HU ISSN 0030—9583

INDEX: 25 695

Olvasószerkesztő: SZIGETI PIROSKA

Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA FORRAI JÁNOS

Tördelőszerkesztő: PORKOLÁB CSABA

GYORSABBAN ÉRKEZIK

Arra kérünk benneteket, hogy ezután a levélborítékot az alábbi minta szerint címezzétek:

FELADÓ: Dénes László
Budapest
Ságvári E. u. 5.
1194

Pajtás Szerkesztősége

Budapest
Jászai Mari tér 5.
1397

FOTÓ: TAKACS ISTVÁN

FOTÓ: WAGNER MARGIT

78|24

XXXIII. ÉVF. • 1978. SZEPT. 14. • ÁRA: 2,– Ft

PAJTÁS

— Láttál már reggeltől estig tartó vidámságot?

— Válogattál már egymással vetekedő programok között?

— Találkoztál már szemtől szembe kedvenceiddel?

— Nyertél már játékos könnyedséggel értékes díjakat?

— Kaptál már egyetlen vasárnapon milliónyi élményt?

Ha igen, akkor neked már nem kell magyaráznunk:

Milyen nap a Pajtás-nap?

De ha még nem, akkor hamarosan megtudhatod;

Milyen nap a Pajtás-nap?

Ezen a napon, szeptember 17-én

— nyitva áll a Csillebérci Nagytábor kapuja minden úttörő és kisdobos előtt...

— jöhetsz egyedül, a barátaiddal, az őrsöddel, a csapatoddal, Budapestről és vidékről...

— a BKV sűríti csillebérci járatait és a kerületekből iránybuszok indulnak...

— több vidéki városból Pajtás-buszokat indít az Express-iroda. Máris jelentkezhetsz...

— a csillebérci postán alkalmi bélyegzőt használnak...

— féláron vásárolhatsz játékokat...

Ezen a napon, szeptember 17-én — vasárnap — reggel nyolc órától délután hat óráig egymást érik a különleges műsorok!

Azt hiszed, hogy most már pontosan tudod:

Milyen nap a Pajtás-nap?

Tévedsz, hiszen még fogalmad sincs a programjáról!

A SPORT ÉRDEKEL?

a Bérczy—Müller páros vezényszavára tévétornázhatsz; válogatott kapusoknak rúghatsz tizenegyest; világ- és Európa-bajnokokkal pingpongozhatsz; részt vehetsz Ádi fergeteges sportjátékában!

FILMET AKARSZ NÉZNI?

a Pannónia Filmstúdió rajz- és bábfilmjein mulathatsz, reggeltől estig, a parancsnoki épületben!

SZERETED A DIVATOT?

a Centrum Úttörő Áruház műsoros divatbemutatót tart!

REJTVÉNYT AKARSZ FEJTENI?

ezer darab borítékban sok ezer rejtvény vár, csak találd meg, fejtsd meg, dobd be, és nyerhetsz!

ISMERED
A KEDVES ISMERŐSÖKET?

ha találkozni, beszélni akarsz velük, a Vörös Csillag altáborban félóránként más és más vár rád!

KÍVÁNCSI VAGY
SZERKESZTŐSÉGÜNKRE?

a Kozmosz altáborban megnézheted az újságkészítést; megrajzolhatod a Pajtás egyik későbbi címlapját; mókás fotót készítünk rólad, a helyszínen megkaphatod.

SZERETED KAJLÁT?

a Három láng altáborban „modellt" áll neked; megformázhatod mindenféle anyagból és hazaviheted; a Kajla-készítő műhely zsürielnöke Dargay Attila lesz.

ÁLLATKERTI SÉTÁT AKARSZ?

a veszprémi állatkertből kisoroszlánok érkeznek.

SZÍNHÁZBA KÍVÁNKOZOL?

a szabadtéri színpadon lép fel az Állami Bábszínház; utána jön a Rajkó-zenekar, úttörő táncosok és citerások.

AKARSZ ZENÉT HALLGATNI
ÉS TÁNCOLNI?

B. Tóth László délutáni disco-műsora sokat ígér.

SZERETSZ UTAZNI,
VILÁGOT LÁTNI?

az Express Ifjúsági és Diák Utazási Iroda „vendégeként" bebarangolhatod a világot. S ha nagyon ügyes vagy, több napos belföldi utazást is nyerhetsz, magadnak és szüleidnek.

TE IS PIRAMIS-RAJONGÓ VAGY?

a szabadtéri színpadon délután meghallgathatod a Piramis-együttes koncertjét, s megtanulhatod új dalukat, amit erre a napra írtak, „A mi világunkért" címmel.

VÉGÜL AKARSZ
EGY MARADANDÓ EMLÉKET?

akkor gyere sima, egyszínű pólóban — vagy hozzál magaddal egy ilyet —, mert a helyszínen rávasaltathatod a Pajtás-nap emblémáját. Csak annak lehet ilyen pólója, aki eljön a Pajtás-napra, a Csillebérci Nagytáborba.

Most már sejted, hogy

Milyen nap a Pajtás-nap?

Akkor a viszontlátásra szeptember 17-én!

MEGHÍVÓ
SZEPTEMBER 17-RE
PAJTÁS-NAP
CSILLE-BÉRCEN
KAJLÁT VASALUNK A PÓLÓDRA
AZ ÁLLATKERT KIS-OROSZLÁNJAI VESZPRÉMBŰL
ÁDI A JÁTÉKMESTER AZ NDK TV-TŐL JÖN ÉS VEZETI A „GYERE VELÜNK... VETELKEDŐT!
11-ES RÚGÓ-VERSENY
RAJKÓK, TÁNCOSOK CITERÁSOK
AZ EGYÜTTES GYEREKEKNEK ÍRTA ÚJ DALÁT!
PIRAMIS KONCERT CSAK ÚTTÖRÖKNEK!
FÜ, FA BUKOR REJTVÉNYT TEREM NYERHETSZ, HA ÜGYES VAGY!
ÓRÁNKÉNT MÁS-MÁS KEDVES ISMERŐSSEL TALÁLKOZHATSZ!
JÖN AZ ÁLLAMI BÁBSZÍNHÁZ
DIVAT: BEMUTATÓ TIZENÉVESEK-NEK!
NAGYFILM, KISFILM, BÁBFILM MOZI REGGELTŐL-ESTIG!
TRÉFÁS FOTÓT VÉSZÍTÜNK RÓLAD, MIT HAZAVI-HETSZ!
B. TÓTH LÁSZLÓ DISCO KLUBJA
ALKALMI POSTA-BÉLYEGZÉS! JÁTÉKOS EXPRESS-UTAZÁS! KEDVEZMÉNYES JÁTÉKVÁSÁR!

NE VIGYÉK EL AZ ISKOLÁT!

Az indulatokat felkavaró csata a kis Borsod megyei falu iskolája miatt robbant ki. Azok álltak szemben egymással, akik ragaszkodtak a sulihoz, és akik máshová akarták vinni.

SEGÉLYKIÁLTÁS

A történtekről Abuczky Évától, a nekézsenyi iskola nyolcadikos tanulójától, az úttörőcsapat krónikásától, lapunk aranytollas tudósítójától értesültünk.

„A múlt tanév vége felé a falu vezetői váratlanul bejelentették, hogy szeptembertől kezdve Nekézsenyben nem lesz többé iskola. Körzetesítenek bennünket, a felsőtagozatosokat a putnoki kollégiumba vagy a szomszédos Sátára viszik, ahová községünket is csatolták. Szüleink hiába mondogatták, hogy a körzetesítés ránk nem vonatkozik, mert falunk annyira nem kicsi, ezerkétszázan lakják, hogy ne illetné meg saját iskola. A nevelők közül néhányan valóban képesítés nélküliek, de főiskolára járnak, az idén vagy jövőre végeznek. Ráadásul nagyon meg vannak elégedve a munkájukkal, mert a gyerekek jól tanulnak, az úttörők szinte minden kulturális, technikai be-

mutatón, vetélkedőn részt vesznek, első között végeznek. Az iskola tanulóiból kiváló bányászok, szakmunkások, tanárok, orvosok, óvónők lettek. Nálunk nincs kultúrház, a fiatalok az iskolában jönnek össze. Szüleink elpanaszolták, hogy a kocsma fejlesztésére fordított pénzen inkább tantermet kellett volna építeni. De ha kell, társadalmi munkában felépítik és anyagilag segítik szertárunk bővítését. De hiába volt minden érv! Ha tudnak, segítsenek rajtunk!"

A FALU SZÍVE

— Máshol szívesen bedörzsölnék szalonnabőrrel az iskola oldalát, hogy elvigye a kutya, ti pedig lasszóval akarjátok visszatartani — mutattam a kö-

Írom a levelem... Abuczky Éva a Pajtás aranytollas tudósítója iskolája védelmében fogott tollat.

rém sereglett nekézsenyi gyerekeknek Éva levelét.

— Mindannyian biztattuk, hogy írjon — mondta a hetedikes Budai Ági.

— Miért?

— Dühösek voltunk, hogy bennünket meg sem hallgattak. Pedig mostanában annyit írnak arról, hogy a gyerekeket komolyan kell venni. Hát az senkit sem érdekel, hogy mi mit szeretnénk?

— Szüleitek elmondták.

— Figyelembe se vették a szavukat. Azt felelték nekik, hogy nem az iskolához, hanem a gyerekek itthon maradásához ragaszkodnak.

— Hát nem kellett volna a világ végére mennetek.

— A putnoki kollégiumból legfeljebb kéthetenként jöhettünk volna haza Sáta öt kilométerre van, és csak különbusszal jutottunk volna el az iskolába. Az utazgatás miatt nem lett volna időnk semmire.

— Sátán is citerázhattatok volna, vagy nem?

— Ott is szűkében vannak a helynek. Itthon legalább tudunk gyakorolni, tanulni.

— Talán mégsem kell máshová mennetek!

Budai Ágitól Abuczky Éva vette vissza a szót:

— Nem csak én, mások is írtak levelet. Rádióriport is készült az ügyről, és úgy hírlik, hogy az oktatási minisztérium beleszól a dologba.

— Eddig semmiféle hivatalos értesítés nem érkezett hozzám. A tanév azonban elkezdődött. S minket most már csak az izgat, hogy sikeres legyen — mondta Igó István igazgató, aki 1939 óta tanítja a falu gyerekeit.

— A nekézsenyiek miért ragaszkodnak ilyen megható makacssággal az iskolához?

— Ez a falu szíve. Olyan hely, ahol nemcsak tanulni, beszélgetni, szórakozni is lehet. Citera- és furulyazenekarunk és énekkarunk van. Szép előadásokat tartottunk már itthon és a környező településeken. Annyi díjat, aranyoklevelet nyertünk, hogy beborítanák a folyosó falait, ha mindet kitennénk. Felkeresett bennünket Vass Lajos neves karnagy, Béres Ferenc népdalénekes, és Béres János furulyaművész, akinek annyira tetszett népdalkörünk, hogy az iskolában kétrészes felvételt készített a rádiónak. Jobbat csak jobbért érdemes elcserélni. A körzetesítésnek országos eredményei vannak, de bennünket váratlanul ért. Előnyét a mi esetünkben senki sem tudta megmagyarázni. Az egyik tantermünk szükségterem, de iskolánk 1958-ban épült. 160 tanulója van és az utánpótlás is biztosított, hiszen az első osztályba csaknem harmincan íratkoztak be.

EGYENES BESZÉDRE VAN SZÜKSÉG

Dehát valójában mi is lesz a nekézsenyi iskola sorsa? Felkerestem Dédesy Györgyöt, a Sátán székelő közös tanács elnökét. És beszéltem Czihlár Károllyal, az ózdi járás művelődési osztályának gazdasági felügyelőjével, akit a járási tanács elnöke hatalmazott fel, hogy nyilatkozzon. Sajnos, egyikőjüktől sem kaptam a kérdésemre megnyugtató feleletet. Csak annyit mondtak: az összevonást egyelőre leállították. Szívesebben beszéltek viszont az átalakított, kibővített putnoki kollégiumról. Nekem akaratlanul is az jutott az eszembe: nem azért kellett volna lóhalálában a nekézsenyi felsősök többségét Putnokra vinni, mert a kollégium új szobáit könnyebben be lehetett volna népesíteni?

Azt senki sem vitatja, hogy a harmincmillió forintba került putnoki intézmény kitűnően felszerelt és nemes ügyért épült. De csak akkor, ha eredeti céljának megfelelően használják, a járásban élő hátrányos helyzetű munkásgyerekek nevelését szolgálja! Egy-egy kollégista ellátása tíz-tizenöt ezer forintjába kerül államunknak egy tanévre. Miért akarnak ilyen sok pénzt költeni olyan gyerekekre, akik nem is igénylik, otthon kényelmesen laknak, akiket szüleik mindennel el tudnak látni?

A gyerekek azt tanulják, hogy a szocializmus és az őszinteség édestestvérek. Egyenes beszédet várnak a nekézsenyiek és mi is. Mert a kis iskolában tovább folyik a tanítás, de jövőjével kapcsolatban még mindig kedélyt rontó, embereket összeugrató, lakosokat és vezetőket haragra ingerlő mendemondák járnak.

Faragó György

ITT AZ ÚJ TANTERV!

Szeptember 4-én megkezdődött az új tantervek bevezetése az általános iskolába. Olvastuk ezt a hírt a napilapokban, hallgattuk rádióban, tévében, elég sok szó esett róla. Néha már-már titokzatosnak is tűnt az 1978—1979-es tanév, annyiféle újdonságról beszéltek. Ezért is kértem Szabó László elvtárstól, az Oktatási Minisztérium Általános Iskolai Főosztályának vezetőjétől ezt a kis beszélgetést. Vajon mi újat hoz ez az év?

— A gyerekek számára mint minden év, ez a mostani is sok újdonságot tartogat. Aki nyitott szemmel jár, s a gyerekek így járnak, rengeteg forrásból ismerhetik meg a világot. Figyelemmel kísérhetik a világ, az ország eseményeit, de ebben a folyamatban szükség van arra, hogy valaki rendszerezze a sokféle ismeretanyagot, segítsen összefüggéseket találni az események, jelenségek között. Az iskola ez a „valaki", s ez a feladata, amióta csak létezik. Ebben nincs is semmiféle változás. Az ismeretanyag rendszerezése azonban nemcsak az iskola ügye, minden egyes gyerektől szorgalmat, kitartást kíván. Néha kásahegyekbe ütközünk, elkeseredünk, ha nincs kolbászból a kerítés... A tudás csodálatos kincs, de keményen meg kell küzdeni érte. Az iskola biztosítja ehhez a küzdelemhez a színteret, s minden tanévkezdés új izgalmakat ígér. Vannak konkrétabb újdonságok is. Minden évben mennek el gyerekek az iskolából, s újak érkeznek, az osztálytársak meghíztak vagy lesoványodtak, új pedagógus is érkezett, többé már nem jön a régi, a megszokott. Sok helyen új az iskola, vagy tatarozták az öreget, új szakkörök indulnak, új felszerelési tárgyak érkeztek, az úttörőszövetség is új programot hirdetett.

— Most szabad szombattal is gyarapodott az újdonságok sora.

— Igen, minden második szombat szabad, de ennek ára van. Kicsit meg kellett hosszabbítani a tanévet. Ha nem ezt tesszük, akkor egy napra több óra esett volna, s mi az ilyen megoldást nem tartottuk jónak. Reméljük, hogy a szabad szombaton együtt lesznek a gyerekek a szüleikkel.

— Sokan gondolkodnak úgy, hogy a szabad szombat jó lesz az úttörőmunkák elvégzésére.

— Nem tilos az úttörőmunka ezen a napon se. De mi azt szeretnénk, ha a gyerekek többet segítenének szabad szombaton a szüleiknek, együtt menjenének velük kirándulni, szórakozni. Rossz lenne, ha az úttörőmunka egy napra korlátozódna.

— A szabad szombaton kívül az új tanterv bevezetése a nagy újdonság, bár úgy tűnik, ez inkább a felnőttek, a pedagógusok ügye.

— Valóban, de azért a gyerekeké is, hiszen érdeklődésük, szorgalmuk, segítségük nélkül nehezebb lenne a pedagógus munkája. A tantervi változás sok éves feladat lesz, a jövőben fokozatosan, minden évben újabb tárgyak alakulnak át.

— Miért volt szükséges a tanterv megváltoztatása?

— Mert változott a világ is. Rengeteg ismerettel gazdagodott az emberiség. A tudomány óriási léptekkel haladt előre, s ennek hatása van az általános iskolára is. Amikor tizenöt évvel ezelőtt kidolgoztuk a régi tantervet, nem ott tartott például az űrkutatás, ahol ma. Más volt a nők, az anyák munkába állásának helyzete, nem ismertünk annyi háztartási gépet, mint ma. Sok gyakorlati tapasztalat is felhalmozódott, amelyeket figyelembe kell venni.

— A legtöbb változás az első osztályosokra vonatkozik?

— Igen, mert az első osztályos anyagra építhető a többi hét. A környezetismeretük például szilárdabb alapot ad a későbbi fizika, biológia, földrajz tanulásához. Újdonság az is, hogy számtan-mértan helyett matematikát tanulnak — halmazokat, logikai elemeket, függvényeket, valószínűségszámítást — természetesen életkoruknak megfelelő szinten.

— Mit jelent az, hogy törzsanyag, minimum anyag?

— Ez a megkülönböztetés a hatékonyabb oktatást szolgálja. A törzsanyagot minden gyereknek el kell sajátítani a továbbtanuláshoz. Meghatároztuk a továbbhaladáshoz szükséges minimum követelményszintet

is. Mondok egy példát. Törzsanyag, hogy a hatodikos gyereknek tudni kell az erő nyíllal történő ábrázolását, a munka, a sűrűség és a hőmennyiség kiszámítását. Ebből a minimum: szerezzenek jártasságot a munka, a sűrűség és a hőmenyiség kiszámításában. Azért mondtam hatodikos példát, mert a hatodikban a fizikában elég sok változást hoz az év.

— Beszélnek bizonyos kiegészítő tananyagról is.

— A törzsanyag kötelező, ám a gyerekek érdeklődése, szorgalma, felkészültsége, sok plusz anyaggal egészítheti ki a tananyagot. Meghatározó lehet az is, ha egy-egy tájnak, városnak van olyan specialitása, ami nem maradhat ki a tananyagból. Például egy falu híres költője, vagy Tatabánya szene...

— A kiegészítő anyagból is osztályoznak?

— Csak dicsérő jelleggel! Ha egy gyerek sorozatosan csak kettest szerez a törzsanyagból, a kiegészítő anyagot pedig négyesre, ötösre tudja, megkapja a dicsérő jó osztályzatot. Ha viszont a törzsanyagot ötösre tudja, a kiegészítőt meg négyesre, akkor nincs osztályzat!

— Milyen feladatot jelent az új tantervi változás az úttörőmunkában?

— Csak amit eddig is az évek során. Helytállást. Néhány dologra azonban felhívom az úttörők figyelmét. Feladatuk elsősorban kedvet csinálni egymásnak „A mi világunkért" mozgalmon belül éppen a mi világunk megismeréséhez. Ennek a megismerésnek egyik legfontosabb kelléke, alapfeltétele a jó tanulás. És segíteni kell egymást a tananyag elsajátításában. Okosan. Attól nem változik meg senki, ha szidjuk, mert rosszul tanul. Azt kell megvizsgálni, miért? Tud otthon tanulni? Nem megy a dolog egyedül? Sokat tanul de nem tudja kifejezni magát? Ilyenkor ne a leckét mondassuk el vele, mert megutálja a tanulást. Mesélje el a kedvenc filmjét, könyvét... A legnagyobb segítség a tantervhez is, az úttörőmunkához is, ha erősödik az iskolai fegyelem, ha olyan hangulatot teremtenek, amely nem tűri a lógást, a hanyagságot. Annak legyen becsülete, aki tisztességesen dolgozik. Nagy évfordulók is jönnek most: a párt megalakulásának az évfordulója, az ifjúsági mozgalom jubileuma, a jövő év a gyermekek nemzetközi éve... Mindez komoly munkára kötelez, de izgalmas játékra is alkalmat nyújt. Mi ebben is számítunk a gyerekek ötleteire, velünk való együttműködésükre.

Szigeti Piroska

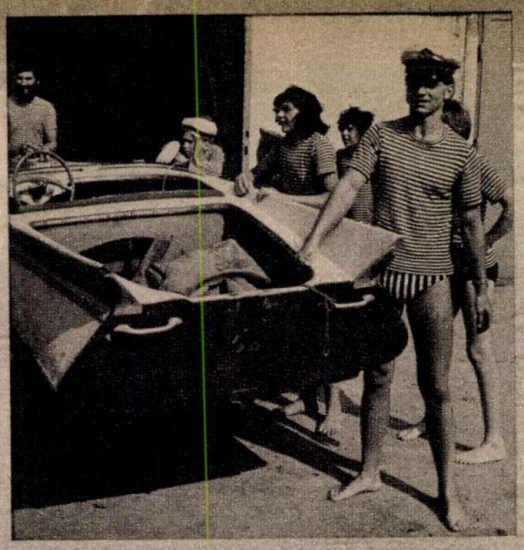

Az úttörők hajója már elhagyta régi csónakházát, Vácra költözik

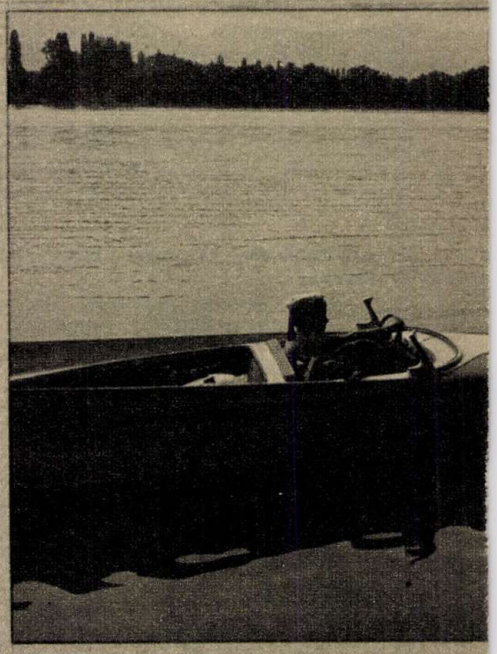

PALI BÁCSI AJÁNDÉKA

Surányi Pali bácsit sokan ismerik az úttörők közül, de a váci Hajós Alfréd Úttörőház víziegysége különösen a szívébe zárta a nyáron. Volt Pali bácsinak egy csaknem húszezer forint értékű motorcsónakja, amit a váci „vizeseknek" ajándékozott.

– Mikor kezdődött Pali bácsi barátsága az úttörőkkel?

– Kétszer is kezdődött. Először 1919 márciusában, a Rottenbiller utcai iskolában. Ez volt az első úttörőcsapat, hatszáz tagja négy hónapig tevékenykedett. A Tanácsköztársaság megdöntéséig.

– Az 1919-es Marx Károly Úttörőcsapat életéből őriz-e kedves emléket?

– Sokat. A kartalpusztai borsószedést is. Az úttörőmozgalom történetében ez volt az első társadalmi munka. A csapat tagjai közül háromszázan dolgoztunk három hétig. Az állami gazdaságnak segítettünk. Ez a rendkívül fontos munka kovácsolt össze bennünket igazán. Itt táboroztunk először együtt a lányokkal, és mi városi gyerekek barátkoztunk a falusiakkal. Másodszor 1957-ben kerestek meg az úttörők. Mint 19-es úttörő-veterán találkoztam velük újra. Azóta nem szakadt meg a kapcsolatom a gyerekekkel. Sokszor hívtak, és mindig kerítettem rá időt, hogy elmenjek. Táborok, tanfolyamok, találkozók állandó, aktív résztvevője vagyok. Alig ért véget az őrsvezetők találkozója Veszprémben, már Sződligeten tartottam előadást az ifitanfolyamon.

– Hogyan fogadták a gyerekek a motorcsónakot?

– A vízi egység vezetői azt mondták az ajándékért jövő gyerekeknek, hogy egy alumínium ladikot kapnak. Annak is nagyon örültek. Amikor ezt meglátták, nem akartak hinni a szemüknek.

Gebri Antal

Fotó: Gaál Zoltán

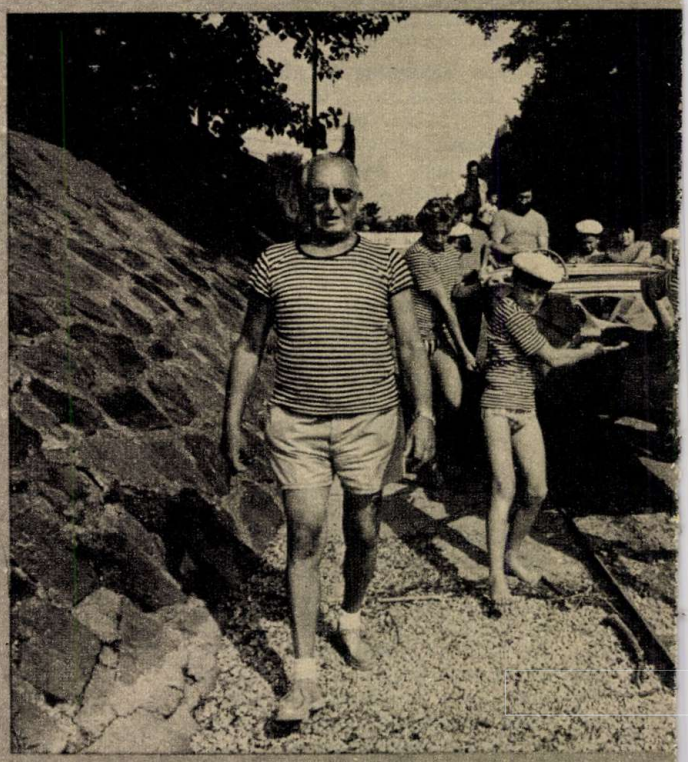

Pali bácsi mutatja az utat, a gyerekek sorban a tenyerükön viszik vízre a motorost, mely a csomagszállító hajó szerepét tölti majd be a csapat vízi túráin

A motoroshoz minden tartozék megvan és gazdát, gondozót cserél
Lent: Surányi Pali bácsi, az ajándékozó

A takaró alatt egy komoly Moszkva motor követi a hajót

A nyolctagú átvevő brigád legkisebb „matróza" kipróbálja, milyen a fogása a volánnak

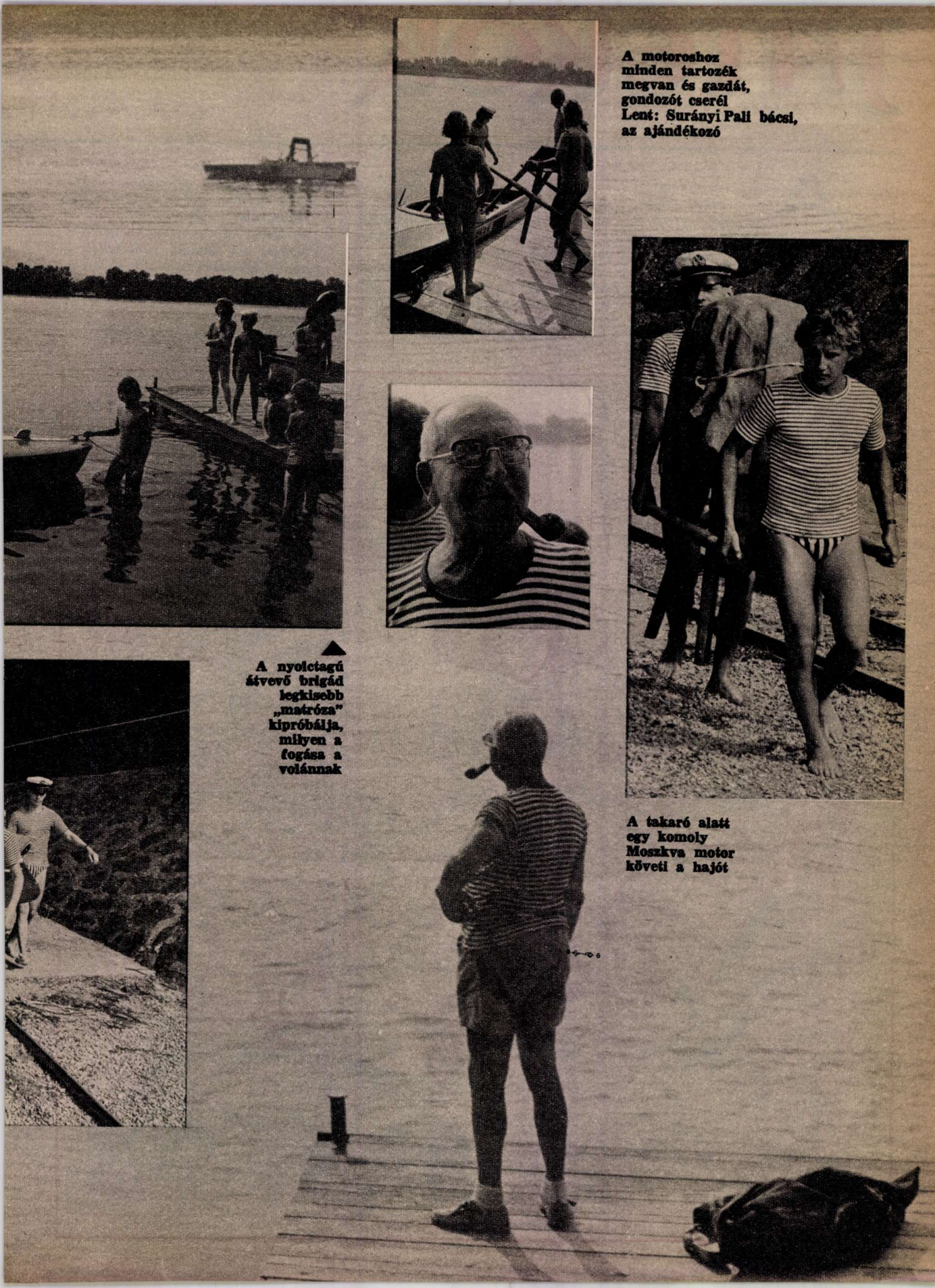

JÁTÉKOK

A vadászatnak vége volt. A fiatal nyírfák árnyékában szőnyeget terítettek ki, a szőnyegen ott ült körben az egész társaság. Gavrilo, a tálaló fiú, a zöld, nedvdús füvet letaposva maga körül, a tányérokat törülgette, s egy kosárból levélbe göngyölt szilvát és őszibarackot szedett elő. A fiatal nyírfák zöld ágain áttűzött a nap, s ingadozó kerek fényeket vetett a szőnyeg mintáira, lábamra, meg Gavrilo kopasz, megizzadt fejére is. A könnyű szellő, ahogy a fák lombján, a hajamon, kiizzadt arcomon végigfutott, rendkívül fölfrissített.

Amikor a fagylaltot és gyümölcsöt szétosztották köztünk, nem volt több keresnivalónk a szőnyegen, s a ferde, perzselő napsugarak ellenére fölkeltünk, s elmentünk játszani.

— Mit játsszunk? — mondta Ljubocska, a gyepen ugrándozva, s szemét a napfény elől összehunyorítva. — Játsszunk Robinsont.

— Nem, az unalmas — mondta Vologya, aki lomhán henteredett a fűre, s a leveleket rágcsálta. — Örökké azt a Robinsont! Ha minden áron játszani akartok, csináljunk inkább egy kis lugast.

Vologya láthatólag fontoskodott;

bizonyára arra volt büszke, hogy vadászlovon jött, s most úgy tett, mintha igen elfáradt volna. Az is lehet, hogy már túl sok józan ész, s túl heves képzelőerő volt benne, hogy a Robinson-játékot teljességgel élvezni tudja. Ez a játék abban állt, hogy jeleneteket adtunk elő a könyvből, amelyet nem sokkal ezelőtt olvastunk.

— De kérlek... mért nem akarod megszerezni nekünk ezt a gyönyörűséget? — nyaggatták a lánykák.

— Ha senki nem akar játszani, jobb lett volna otthon kuksolni — mondta Ljubocska könnyein át.

Szörnyen pityergős volt.

— No gyerünk; csak ne sírj, kérlek, nem szívelhetem!

Vologya leereszkedése nagyon kevés gyönyörűséget szerzett nekünk; ellenkezőleg, lomha és unott magatartása a játék minden varázsát elvette. Amikor a földre telepedtünk, s azt képzelve, hogy halászatra megyünk, minden erőnkből evezni kezdtünk, Vologya kezét összerakva olyan pózban ült, ami egyáltalán nem hasonlított a halászok pózához. Figyelmeztettem erre; de ő azt felelte, hogy ha jobban vagy kevésbé lóbáljuk a karunkat, abból se kárunk, se hasznunk, s nem jutunk messzire. Én önkéntelenül igazat adtam neki. Amikor azt képzeltem, hogy vadászatra megyek, s bottal a vállamon az erdőbe indultam, Vologya a hátára feküdt, kezét feje alá vetette, s azt mondta, vegyem úgy, hogy megy. Az ilyen tettek és szavak lehűtötték bennünk a játékkedvet, s rendkívül kellemetlenek voltak, annál inkább, hisz magunkban lehetetlen volt igazat nem adnunk, hogy Vologya észszerűen viselkedik.

Magam is tudom, hogy bottal nemcsak hogy madarat megölni, de még egy lövést sem lehet leadni. Ez csak játék. Ha az ember így gondolkozik, székeken utazni sem lehet; pedig azt hiszem, Vologya is emlékszik, hogy hosszú, téli estéken mint fedtük be kendőkkel, s neveztük ki hintónak a karosszéket, egyikünk kocsis volt, a másik a lakáj, középen a kislányok, a három szék a három ló — s útnak indultunk. S miféle kalandok értek az úton! Milyen vidáman és gyorsan teltek az esték! Ha az ember a valóság alapján ítél, nincs többé semmiféle játék. S ha játék sem lesz, mi marad akkor?

(Tolsztoj)

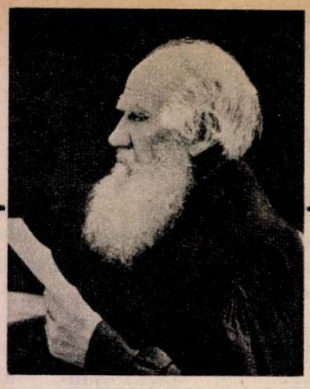

Ez a fénykép Lev Nyikolajevics Tolsztojról, néhány héttel a halála előtt készült

Az íróasztal, melyen regényeit, elbeszéléseit írta

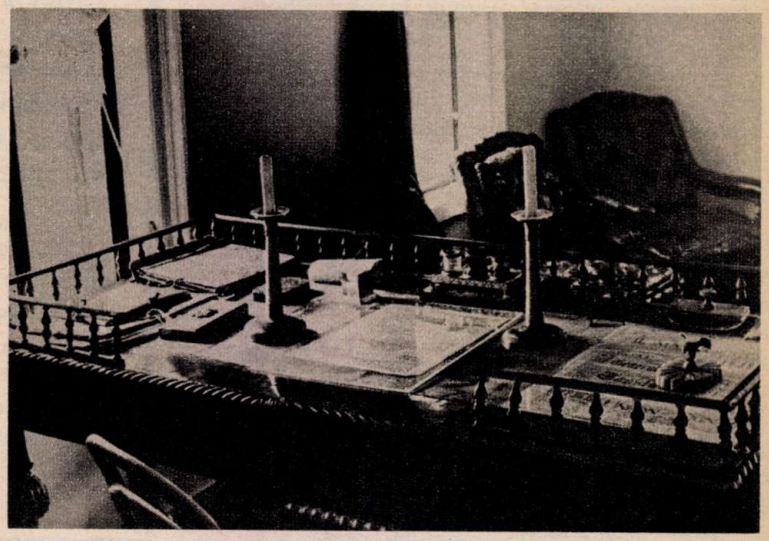

Százötven évvel ezelőtt, Jasznaja Poljanaban született az orosz és a világirodalom egyik legnagyobb alakja, Lev Nyikolajevics Tolsztoj. Grófi családból származik — neveltetése erősen meghatározta első írásainak hangulatát. Önéletrajzi regényeiben — Gyermekkor, Serdülőkor, Ifjúság — még nem érezte a parasztok nyomorát, jogfosztottságát, az orosz falu évezredes elmaradottságát. Fordulópontot életében a krími háború jelentett. Az ostromlott Szevasztopolban közelről látta a háború igazi arcát, megismerte a katonaruhába bújtatott emberek életét, s azt a népet, melytől eddig származása választotta el.

A Jasznaja Poljana-i ház, melyben az író élt — ma múzeum

A háború élménye döntő és maradandó volt számára. Fokozatosan eltávolodott osztályától, s közelebb került az egyszerű emberekhez. Egyre inkább felfedezte a környezetében élő munkások, parasztok elnyomottságát. Szakított osztályával, felelősséget vállalt a népért. Jasznaja Poljana-i birtokán iskolát szervezett a parasztgyerekeknek.

Itt írta meg nagy regényeit, a Háború és Békét, az Anna Kareninát, az Ivan Iljics halálát, és utolsóként a Kreutzer szonátát. Tolsztoj, aki végletes szenvedélyeket, sorsfordulókat, történelmi pillanatokat örökített meg regényeiben — nem felejtette el a gyermekek nyelvét sem. Írásaiban, rövid történeteiben töretlenül, frissen eleveníti fel találkozásait, gyermekkori élményeit. Ha a gondtalan évekről írt novelláit olvassuk, igennel felelhetünk arra a kérdésre, melyet egyszer az író önmagának tett fel. „Visszatér-e még valaha az a frisseség, gondtalanság, a szeretet igénye, a hit ereje, amely gyermekkorban megvan az emberben?"

Most a Serdülőkor című önéletrajzi regényből idéztünk egy novellát.

AZ ÉN INDIÁNJAIM

Immár hagyománnyá vált, hogy szerkesztőségünk minden esztendőben nívódíjjal jutalmazza az országos őrsvezető találkozó egyik tagját: egy igazán ötletes őrsvezetőt. Az idén Kovács Ágnes, az újfehértói 3026-os számú Teleki Blanka Úttörőcsapat tagja kapta ezt a szép kitüntetést.

— Úgy hallottam, hogy kisdobos őrsöt vezetsz. Milyen gyerekek?

— Jók! Jó csintalanok! De hiszen éppen ezért szeretem őket. Amikor szeptemberben az első összejövetelen azt mondtam nekik, hogy „Csend legyen!", indiánüvöltésbe kezdtek. Nem szólhattam semmit, hiszen Winnetou őrs a nevük. Fojtogatott a méreg, de nem mutattam! Nem ám! Gondoltam egyet és azt mondtam nekik: „Hát jó! Úgy látszik, hogy az indiánoknál ez a csend. De akkor még jobban kiabáljatok!" Erre elhallgattak.

Ági a nívódíjjal együtt sok-sok ötletet is vitt haza az őrsvezető-találkozóról

— Egyszerű! Mindennek az ellenkezőjét kell mondani...

— Nem egészen! Egy héttel később, mikor azt javasoltam, hogy hívjuk ki egy izgalmas számcsatára rajunk másik őrsét, egyszeriben hurráztak az indiánjaim. Együtt fogalmaztuk a „hadüzenet"-et, s együtt állítottuk össze a haditervet. Természetesen én is velük együtt kúsztam a bokrok között. Amikor ezt látták, szinte éreztem, hogy nagyot nőtt előttük a tekintélyem. Még egy pisszentésre is rámfigyeltek.

— És ettől fogva ugye már könnyű volt irányítani őket?

— Hát ami azt illeti sok-sok türelemre volt még szükség. Megbeszéltük, hogy kihívjuk a harmadikos fiúőrsöt egy focimérkőzésre. Szorgalmasan készülődtek, de sajnos a mérkőzést elveszítettük. A vereség letörte őket. Sajnáltam, de ugyanakkor azt is megéreztem, hogy eljött az a pillanat, amikor komolyra fordulhat a beszélgetés. Elkezdtem a saját ötleteimet: hogyan készülhetünk fel az eredményes visszavágóra. Elmondták ők is az elképzeléseiket. Vitatkoztunk is, és azután egy kicsit az akaraterőről, a kitartásról, az elhatározásról is szót ejtettünk. Ez volt a mi elindulásunk.

...És egy év alatt Ági segítségével a tíz csintalan kis indián kisdobossá vált. Jó hangulatú, játékos kedvű, de mértéket is tartó kisdobosokká.

F. J.

MILYEN LESZ AZ ÉLETEM 2000-BEN?

Az 1978/79-es úttörőévi programfüzet Kulturális szemle című fejezetében képző- és iparművészeti pályázatot hirdetett meg a Magyar Úttörők Szövetsége.

Minden úttörőközösség, sőt egyénileg minden kisdobos és úttörő is részt vehet ezen a pályázaton, amit az alábbiakkal egészít ki az úttörőszövetség:

Azok a 6–12 éves kisdobosok és úttörők, akik a szabadon választható témák közül „Milyen lesz az életem 2000-ben?" címmel alkotnak, e pályamunkájukkal egyúttal részt vesznek az UNESCO által a „Gyermekek Nemzetközi Éve" alkalmából kiírt rajzpályázaton is.

A pályamunkát – a többihez hasonlóan – 1979. március 15-ig kell beküldeni a Gyermekalkotások Galériájába (Zánka, Úttörőváros, 8250)

Az UNESCO kiírásának megfelelően a legjobb pályamunkák az úttörőszövetség díjain túl nemzetközi zsürizésben, illetve nemzetközi jutalmazásban is részesülnek.

A pályázat részletes kiírását a csapatvezetőknél, vagy a csapatkönyvtárban megtalálható „Az 1978–79-es úttörőév programja" című nyomtatványban találhatjátok.

KRITIKUSOK KERESTETNEK!

A Gyermekrádió színháza, a SZÁZSZORSZÉP SZÍNHÁZ 1978. október 1-én ismét megkezdi adásait!

FIGYELEM! FIGYELEM! Őrsök, rajok! Szakkörök, napközisek és klubtagok! A SZÁZSZORSZÉP SZÍNHÁZ, a Gyermekrádió színháza kritikusokat keres!

KI LEHET A SZÁZSZORSZÉP SZÍNHÁZ KRITIKUSA?

Úttörők, akik beszélgetnek társaikkal a rádióműsorokról, akik megvitatják, hogy mi tetszett nekik az elhangzottakból és mi nem. Mindenki lehet kritikus, aki szeret játszani, rádiózni, aki szereti a színházat.

A Magyar Úttörők Szövetsége ebben az évben is sok kulturális játékot ajánl! „A művészetek vándorútjára" hív benneteket: őrsöket, csapatokat. A SZÁZSZORSZÉP SZÍNHÁZ ennek a vándorútnak egyik állomása. Aki bérletet akar váltani a SZÁZSZORSZÉP SZÍNHÁZBA, az minden hónap első vasánapján hallhat egy „százszorszép" hangjátékot. Akik vállalkoznak az izgalmas, felelősségteljes feladatra, azoknak kell eldönteni, hogy a bemutatott újabb rádiójátékok közül melyik a legszínvonalasabb, legértékesebb; s az a darab kapja meg 1979-ben az Úttörők Nívódíját.

Ha kedvetek van ehhez a nagy közös játékhoz, akkor nyílt levelezőlapon jelentkezzetek 1978. szeptember 20-ig. a következő címen:

SZÁZSZORSZÉP SZÍNHÁZ, GYERMEKRÁDIÓ, BUDAPEST — 1800.

Saját címeteket is pontosan tüntessétek fel a levelezőlapon, mert a Gyermekrádió elküldi nektek a SZÁZSZORSZÉP SZÍNHÁZ programját és kritikusi munkátokhoz feladatlapokat is kaptok. Legyetek figyelmes hallgatók, megfontolt, igazságos kritikusok!

SÁRKÁNYOS HÁZ

Szárnyra kel a fantázia, freskódíszbe öltözik egy ház. A játékos rajzok a falon jókedvre derítik az embereket széppé varázsolják a lakótelepet.

A lakótelep szürke panelrengetegében ugyanúgy el lehet tévedni, mint az erdőben. Az egyik épület olyan, mint a másik, egyformák az erkélyek és az ablakok... A kecskeméti Széchenyi városi lakótelep is pontosan olyan, mint az országban bármelyik. Talán szürkébb, sivárabb is némelyiknél.

— Merre találom a Lánchíd utcát?

A megszólított fiatalasszony tanácstalanul tárja szét a karját.

— Ahol a gyerekek befestették a házakat.

A festett ház — az egész lakótelepen így nevezik — megkönnyíti az útbaigazítást. Színesen virít a mértani ábrákra emlékeztető épületek között. Nem mesze tőle készül a következő. A környék összes gyereke, apraja-nagyja itt nyüzsög, játszik, dalol és alkot. Freskódíszbe öltözteti a Lánchíd utca 9/a. számú lakótömbjét. A kisebbek ügyetlenebbül, de éppen olyan szenvedélyesen öntik formába elképzeléseiket, mint a tizenévesek. Legjobban a borzas, szeplős sárkány portréja sikerült, mindjárt nevet is adott a háznak, Sárkányos házként vonult be a lakótelep történetébe.

— Ebből mi lesz? — kérdem a hetedikes Kovács Jolit, akinek az orra és a füle is festékes.

— Nap. Vidám Nap.

Mások madarakat, fákat, virágokat festenek. A falat elborító virágok nemcsak a díszítés új lehetőségeit kínálják, hanem a lakótelepek zöldszegénységére, lombtalanságára is figyelmeztetnek.

— Néha az az érzésem — mondja a Sárkányos ház egyik lakója, Nagy Endre, aki a Lampart Zománcipari Művek kecskeméti gyárában dolgozik —, hogy akik ezeket a házakat kitalálták, nem voltak soha gyerekek. Igaz, a lakások szépek, kényelmesek, de szaladgálni, ját-

Színes kréta,
egy-két ecsetvonás,
és máris süt a Nap,
zöldell a fa,
dalol a madár a falon

A beton nem papír.
Türelmes kísérletre,
újfajta technikára
van szükség,
hogy a festék
megmaradjon rajta

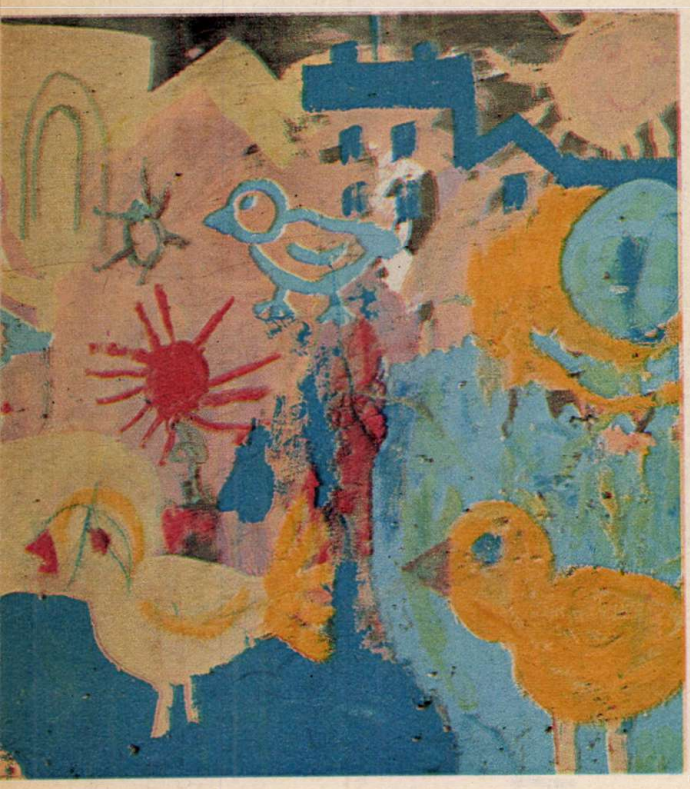

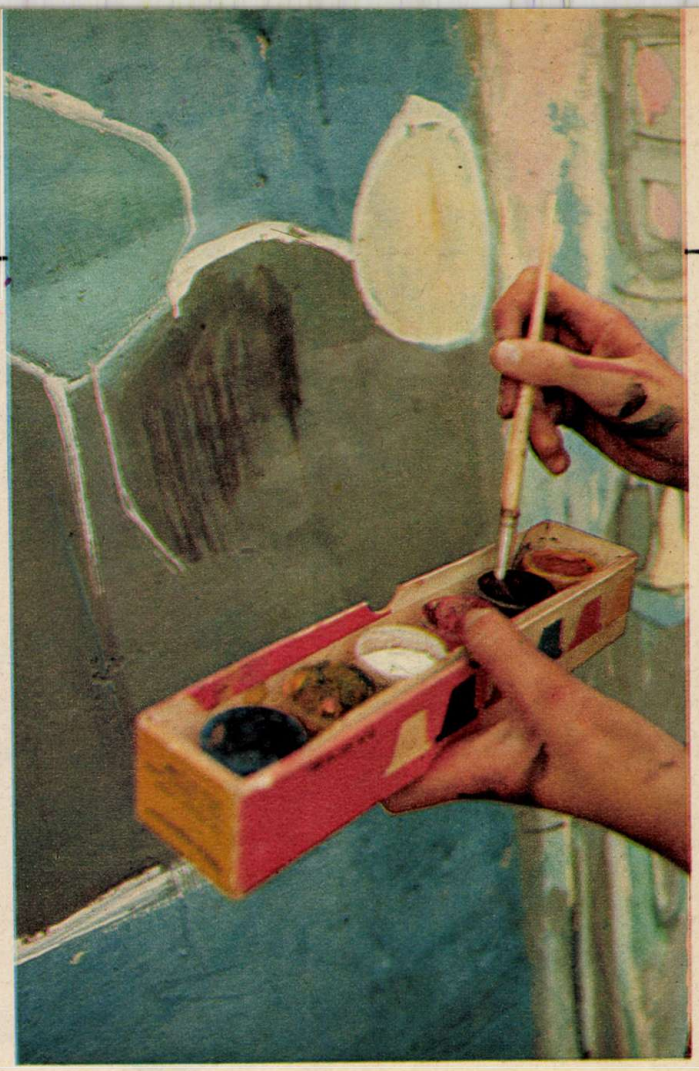

SÁRKÁNYOS HÁZ

Megy az óriás vándorútra. Bárki sárkánnyá válhat, ha résztvesz a játékban, ha a lepel alá bújik

szani nem lehet bennük. A gyerek egyebet sem hall, csak azt, lehetőleg ne zavarjon senkit. Kint sem jobb a helyzet. Csupa beton minden, a növényzet gyér, azt is óvják tőlük.

Nagy Endre elsőként csatlakozott a szakszervezetek megyei tanácsától kiinduló kezdeményezéshez. A kísérlet tavaly indult, azzal a céllal, hogy a szünidőben mozgósítsa a telep legifjabb korosztályát. Annyit máris elértek, hogy a játék résztvevői jobban magukénak érzik környezetüket. Ebben a szülők is sokat segítettek.

— Nagy vitát váltott ki a festegetés. Többen felháborodva tiltakoztak, mondván, hogy egy vagyont fizettek a lakásért és a gyerekek most „tönkreteszik" az egész házat. Kérdem én, jobb lenne, ha malacságokkal firkálnák tele a falakat? Őrülni kellene, hogy szépíteni szeretnék. Nekem nagyon tetszik. Nem mindegy, hogy milyen emlékek fűzik az embert ahhoz a helyhez, ahol felnőtt.

A játék a felnőttek képzeletét is megmozgatta. A Sárkányos ház lakói közös megegyezéssel közösségi szobává alakították az egyik garázst. Lakásonként 200 forinttal járultak hozzá az anyagbeszerzési kiadásokhoz, az átalakítást társadalmi munkában végezték. Az egyik lakó tévét adott, a másik teremfocit. A helyiséget mindenki használhatja, már a sorrend is kialakult. Délelőtt főként a kismamáké, délután a tizenévesek foglalják el, este a férfiak.

— Olvastam valahol, hogy a lakótelepeken nincs alkalmas hely összejövetelekre, művelődési célokra — kapcsolódik a beszélgetéshez Száraz József népművelő. — Ez adta az ötletet, hogy mutassuk meg, pénz nélkül is lehet eredményt elérni. A mi keretünkből nem futja többre évi 3—4 rendezvénynél.

De ezek legalább emlékezetesek. Ilyenkor még a mézeskalácsos is felvonul, a művelődési központ hagyományőrző Garabonciás szakköre műsorról is gondoskodik. A házak körül felállított asztalokon temérdek színes rongy, tarka fonalak, papírtekercsek, hurkapálcák. A többi a képzelet és kézügyesség dolga. Mindenki ragaszt, fest, bábot alkot...

A nap fénypontja, amikor a nagy szürke házak közül elindul a sárkány. Aki él és mozog, mindenki bebújik a színes rongydarabokkal rojtozott, 30—40 méteres uszály alá. Ez a sárkány nem rémiszti — maga köré gyűjti a gyerekeket. Kicsiket és nagyobbakat. Jókedvet hoz a lakótelepre. Megmozgatja a lábakat és a fantáziát.

A Sárkányos ház is rá emlékeztet. Messziről rá nevet az iskolából jövő diákokra. Összekacsint velük és vidámmá teszi az utat hazafelé...

Vadas Zsuzsa
Fotó: Tóth és Wágner

A látszat: rendetlenség. A valóságban itt minden a helyén van, mindenki megtalálja a maga elfoglaltságát

FOGSÁG-E A

A félelmetes sas megszelídül az ember kezében

Ez az óriás boa kicsi korától itt az állatkertben él. Dehogy bántja az embert! Az állatgondozó kisfia sem fél tőle

Z ÁLLATKERT?

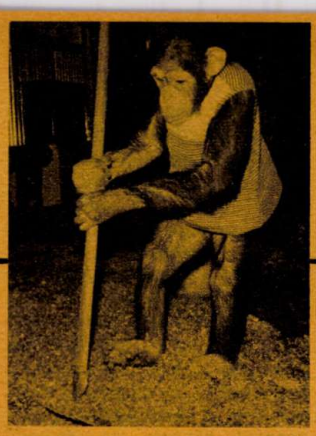

Jó játék a gereblyézés, nem is tudom miért hívják munkának az emberek?

Nagyon ragaszkodom az emberekhez — mondaná a kisoroszlán, de nem tud beszélni. Így hát csak oda bújik

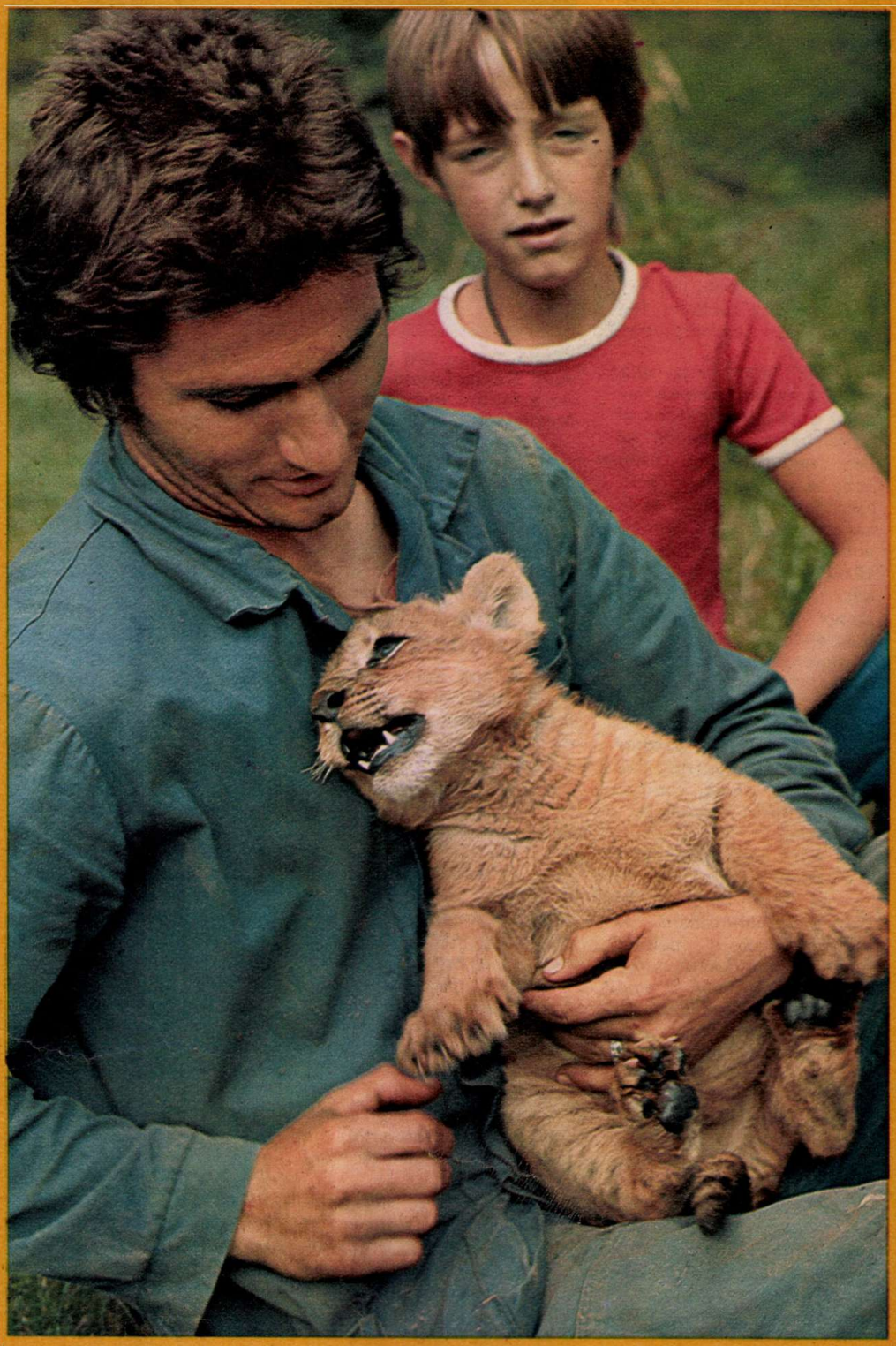

Hogyan tarthatók az eddiginél hosszabb ideig fogságban az állatkertekben az állatok anélkül, hogy fizikai vagy „lelki" károsodás érné őket? Ez a kérdés foglalkoztatja napjainkban leginkább a világ valamennyi állatkertjének kutatóit, mi is erről beszélgettünk Kaszа Lászlóval, a veszprémi állatkert igazgatójával.

— *Nagyon bonyolult, sokrétű munkát igényel, hogy erre a kérdésre megnyugtató választ találjunk* — mondja az igazgató. — *És fokozott körültekintést az állatok megvásárlásakor. A pingvinek, a fókák például közkedvelt, kedves állatok, látogatóink gyakran faggatnak bennünket, hogy miért nem tartjuk őket. Nos, ezek az állatok, szinte minden állatkertben gyorsan elpusztulnak. Az okok keresésekor eddig megfeledkeztek egy rendkívül lényeges tényezőről, amelyet nekünk nemrégiben sikerült felismernünk: ahol a pingvinek élnek, az a terület csaknem teljesen steril, szennyezetlen a levegő, csíra- és baktériummentes. Nyilván-*

való, hogy ilyen körülményeket kell teremtenünk számukra mesterséges környezetben is.

— Foglalkoznak ezzel a gondolattal?

— Igen. Jászberényben, a Hűtőgépgyár hathatós támogatásával készül egy állatkert, ott szeretnénk létesíteni egy „pingvináriumot".

Kedvencük a lecsó

A veszprémi állatkertben hosszú évek óta folynak úgynevezett „tartásbiológiai" kísérletek az emberszabású majmokkal. Sokáig csak csimpánzokkal foglalkoztak, de aztán fokozatosan bővítették a majomházat, így került hazánkba 60 év után ismét orángután, sőt, a nyolcéves Gori névre hallgató gorilla „személyében" az első gorillát üdvözölhetjük magyar állatkertben.

— Hogyan tűrik a fogságot az emberszabású majmok?

— Ma már viszonylag jól. Régebben csupán néhány évet bírtak ki az állatkertben. Ez nagyon kevés, ráadásul egy csimpánz ára több, mint százezer forint, de nem is lehet kapni, tehát nagyon nehéz pótolni. A mieink közül már több megérte a húsz évet. Sikerült természetes környezetüknek megfelelő körülményeket teremtenünk. Elsősorban a nappali és éjszakai hőmérséklet-ingadozást kellett számukra kedvezővé tenni, azután a levegő páratartalmát szabályoztuk. Elképzelhető, hogy milyen körültekintést igényelt a munkánk.

— Mire kell még ma is különösen ügyelniük?

— A külső tényezők közül a táplálkozásra. Ismernünk kell például, hogy melyiküknek milyen a gusztusa. Mónika, az egyik csimpánz például sűrűbben és édesebben szereti a főzelékeket, mint a többiek. Neki így kell csinálnunk. Egyik utálja a tejet, a másik szereti, naponta három litert is megiszik. Abban viszont egyformák, hogy a nyalánkságokat, a gyümölcsöket imádják. Érdekes, hogy banánt ritkán látnak, de olyankor nagy örömmel fogadják, akár a gyerekek.

— Megbarátkoztak a magyar konyhával?

Mónika talán érti az emberek nyelvét, vagy Kasza László tud majomul? Az a fontos, hogy nagy az egyetértés! Megbeszélni való bőven akad

— Különös, hogy édesszájú létükre a lecsót nagyon szeretik, töménytelen mennyiséget esznek, még akkor is, ha erős, csípős paprikából készítették el.

Szeretik a tévét

— Falánk állatok?

— Minél fejlettebbek, minél jobban hasonlítanak az emberhez, annál mértéktelenebbek.

— Az imént beszélt külső tényezőkről, ezek szerint vannak „belső tényezők" is?

— Az állatok, különösen a majmok, kívánják, hogy foglalkozzanak velük. Érzik, hogy fogságban vannak, és ez nem jó. Kisebb korukban játszunk velük. Nagyobb korukban eleinte rádiót kaptak, később televízióval próbáltuk szórakoztatni őket.

— Sikerrel?

— Különösen télen, amikor kevés a látogató.

— Milyen műsorok érdeklik őket?

— A zajjal és sok mozgással járók, elsősorban a sportközvetítések, azok közül is főleg a labdarúgás és az ökölvívás. Nyomban utánozzák a mozgást, olyan verekedést csapnak, hogy csak úgy zörög a csontjuk meg a ketrec! Szeretik az állatfilmeket, kivéve azokat, amelyekben kutya és ló szerepel. Egy ízben a Thibault család sorozat egyik epizódját nézték, amelyben volt egy haldoklási jelenet. A majmok, mintha pontosan tudták volna, mi játszódik le, elcsendesedtek, nyújtogatták karjaikat, segíteni akartak. Azt hittük, véletlen volt. Ám az ismétléskor pont ugyanígy viselkedtek. Olykor dolgozóinkról készült diaképeket vetítünk nekik. Aki kedves volt hozzájuk, azt megtapsolják, aki nem, azt megmorogják, leköpdösik. Nagyon összetartó társadalom az övék, ha egyikük beteg például, a többiek segítik, enni visznek neki, csendben maradnak, hogy ne zavarják.

Mónika

— Hogy kerülnek állatok az állatkertbe?

— Cserélünk, vásárolunk. Olykor ajándékba is kapunk egy-kettőt. Így került hozzánk Mónika is, a csimpánz. Mónikát egy NSZK-beli házaspár vásárolta meg Libériában, kölyök korában. Pelenkázták, gumibugyiban járatták, babakocsiban tolták. Azután Mónika haszontalankodni kezdett, letépte a falról a tapétát, összetörte a háztartási gépeket. Gazdái elhatározták, hogy nekünk ajándékozzák. A Ferihegyi repülőtéren vártuk Mónikát. A csomagkirakodáskor csalódottan láttuk, hogy semmilyen ládát nem tesznek ki, amelyikben Mónika lehet. Bánatosan indultunk a kijárat felé, amikor a hangszórón keresztül hívtak az érkező utasok vámhivatalához. Ott volt Mónika, piros-fehér-zöld ruhában üldögélt egy babakocsiban. A gazdái ezt kérdezték tőlem először: — Lesz-e, aki mellett aludhat, mert náluk is így szokta meg és különben nem alszik el! — Hát egy kolléganőm kezdetben vállalta, hogy a szobájában, egy gyerekágyban aludjon Mónika. Még fára mászni sem tudott, mi tanítottuk meg, itt, az állatkertben.

Egyszóval kétszer is majmot csináltak a majomból. Az NSZK-ban úgy, hogy nevetséges, természetellenes életmódra nevelték, Veszprémben pedig úgy, hogy igazi majmot faragtak belőle.

— Ritka, hogy egy állat eredeti, természetes tulajdonságait az állatkertben szerezze meg?

— Eléggé. Az állatkertben többnyire rossz szokásokat vesznek fel. A medvék és a majmok táncolni, kéregetni tanulnak meg. Alighanem szereplési vágyból kunyerálnak, kapcsolatteremtési vágyat rejt kéregetésük, hiszen elég táplálékot kapnak. Egyébként az az érzésem, hogy a legtöbb embert is hasonló szándék vezérli, amikor egy-egy perecdarabkát hajítanak az állatoknak, ők is kapcsolatot kívánnak teremteni. Őszinte szívvel közelednek az állatokhoz. Ezért határoztuk el, hogy olyan parkot létesítünk, jövőre nagy területen ahol az emberek szabadon levő állatok közé mehetnek. Természetesen háziállatokról van szó.

Lám, különleges iskolák lettek az állatkertek. Az állatok az új feltételek közötti életet tanulják meg, az emberek pedig azt, hogy miként teremthetnek az állatoknak mind tökéletesebb és tökéletesebb körülményeket.

Bőcs Ferenc
Fotó: Szalay Béla